NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 26 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 38 (1596) 1980 | NELJAPAEVAL, 18. SEPTEMBRIL — THURSDAY, SEPTEMBER 18 | XXXI aastakäik

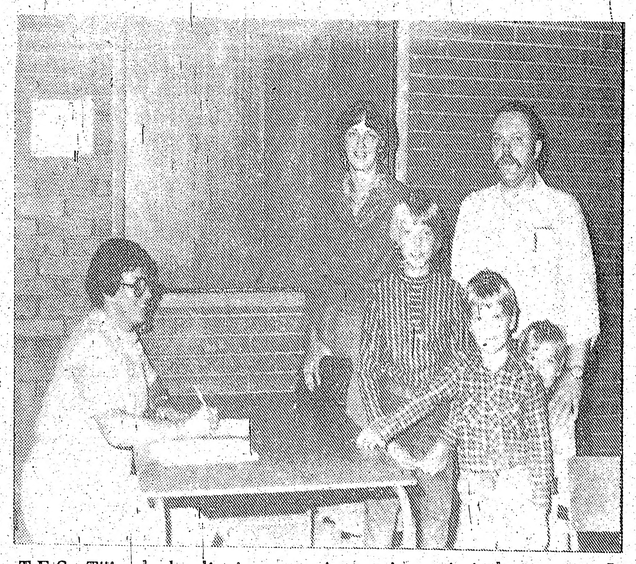

T.E.S. Täienduskooli sisseastumise registreerimiseks õpetaja L. Aruvald'i poolt olid esimesteks Tiiu Abe poja Andresega ja Kalju Kurm poja Alexiga. Alexi väikevend Kalju on kaasas, et olukorraga tutvuneda. Foto — O. Haamer

Pühapäeval avati Torontos mõrvatud Poola ohvitseride mälestussammas, millel tekst (tõlkes): „Mälestuseks 15.000 Poola sõjavangile, kes kadusid 1940. a. jäljetult vangilaagritest Venemaal. Nendest 4000 leiti hiljem ühishauast Katõnis, Smolenski ligidal mõrvatuna vene GPU poolt".
Foto — „Meie Elu"

Post liigub, kuid uus streik oodata

Postiliiklus Torontos algas teisipäeval, pärast seda kui riigiametnike piketid võeti ära postiasutiste eest, kuid uut streiki on oodata tuleval nädalal.

Kuna post seisis nädalapäevad, seisis ka „Meie Elu" nr. 37 Eesti Majas lehe talituses, kust Suur-Toronto piirkonna tellijatei oli võimalus lehte kätte saada. Ülejäänud lehed postitati selle nädala teisipäeval. Käesolev leht (nr. 38) läks posti kolmapäeval, nagu tavaliselt. Kuna post on ülekoormatud, võtab nende lehtede tellijate kätte jõudmine tõenäolikult kauem aega.

Riigiteenijate ametiühing hääletab tuleval nädalal ja oodata on uut streiki, mis võib seisatada ka postiliikluse. Streigi korral „Meie Elu" tellijad Suur-Torontos võivad lehe saada kätte Eesti Majast lehe talitusest, kuni avaneb võimalus nende postitamiseks.

Täienduskooli II-B klass esimeses emakeele tunnis: Esireas, vasakult: Liisa Lugus, Peeter Westerblom, Mati Paju, Paul Laagus. Tagareas: Lisa Barras, Leena Kalvik, Mati Barras ja õpetaja A. Saks.
Foto — O. Haamer

8000 Katõni mälestussamba avamisel Torontos

Poola ühiskond Kanadas ja Ühendriikides mälestas pühapäeval Torontos massilise kokkutulekuga Katõnis venelaste poolt mõrvatud poola ohvitsere, avades Katõni ohvritele ja teistele mõrvatutele mälestussamba High Parki lähedal Roncesvalles Ave. otsa kohal. Mälestussamba avamise jumalateenistusele ja avamistalitusele oli kogunenud üle 8.000 poolakat Kanadast ja Ühendriikidest. Osavõtjaid oli saabunud ka Inglismaalt. Avamistalituse arvukates sõnavõttudes mõisteti teravalt hukka venelaste julmad veretööd Katõnis ja mujal ja nõuti vene massimõrvade süüdlaste vastutusele võtmist ja karistamist.

Katõni ohvrite mälestamise üritused elasid kaasa ja võtsid mälestusteenistusest High Pargis, rongkäigust ja ausamba avamisest osa rahvuslippudega ka teiste ikestatud rahvaste esindajad. Eestlaste poolt olid väljas Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ning Toronto ja Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingute esindused.

Kuigi pühapäeval avatud mälestussammas on püstitatud Katõni ohvritele, mälestati sellega ühtlasi ka mujal venelaste poolt hukatud poola ohvitsere ja teisi sõjavaelasi. Üldse on venelased hukanud umbes 15.000 poola ohvitseri. Katõnis Smolenski lähedal avastasid sakslased 1943. a. umbes 4200 poola ohvitseri laibad. Need ohvrid olid Kozielski vangilaagrist. Jäljetult kadunuks on jäänud aga Starobielski ja Ostaszkowi laagrites olnud kokku 10.500 poola ohvitseri. Kuigi rahvusvaheliselt on kindlaks tehtud, et Katõni mõrva teostasid venelased, ei taha venelased seda omaks võtta. Poolas on Katõni mõrvast rääkimine praegu keelatud.

Toronto ja Hamiltoni Võitlejate Ühingute esindus Katõni mälestussamba avamisel. Ees lipuga Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingu esimees A. Jurs ja Toronto Eesti Võitlejate Ühingu esimees H. Kivi. Taga M. Pihlak Hamiltoni Ühingu lipuga ja H. Lember.
Foto — „Meie Elu"

MÄLESTUSTEENISTUS

Katõni ohvrite mälestamine algas pühapäeval mälestusteenistusega (missaga) High Pargis, läänepoolse sissekäigu juures. Sinna oli püstitatud improviseeritud altar Kristuse kujuga. Mälestusteenistusele, mida pidasid Roomast tulnud kardinal Wladyslaw Rubin koos paljude poola vaimulikega, kogunes tuhandeid poolakaid Poola rahvuslippude ja poola veteranide hulgaliste lippudega. Lippude kolonnid koondati omaette gruppidesse. Mälestusteenistusel laulis suur poola ühendatud segakoor.

Mälestusteenistuselt siirduti pikas rongkäigus High Park Boulevardi ja Roncesvalles Ave. kaudu mälestussamba avamisele Roncesvalles Ave. otsa kohal. Rongkäigu alguses olid poola ja teiste rahvuste veteranide üksused, järgnesid rohkearvulised pärjad, suur Katõni ohvrite omaste grupp, rahvusgruppide esindused rahvuslippudega ja teised osavõtjad. High Park Blvd. ja Roncesvalles Ave. olid tihedalt täidetud rahvaga.

KESKVALITSUSE ESINDAJAD PUUDUSID

Katõni mälestussamba avamisele kogunes üle 8.000 poolaka ja teisi osavõtjaid. Kogu ümbruskond oli tihedalt täidetud rahvast. Aukülalise seas esindas Ontario peaministrit W. Davist minister Frank Drea ja osa võtsid opositsioonijuht dr. S. Smith ja mitmekultuurilisuse nõukogu esimees Jyri Shymko. Toronto linnavalitsust esindasid linnapea J. Sewell, linnanõuniud Art Eggleton ja Tony Donohue ja linnavolinikud W. Boythuck ja A. Ruprecht. Silmapaistvalt puudusid ametlikult aga Ottawa föderaalvalitsuse esindajad. Nad olid kutsetele vastanud teadetega, et ei saa osa võtta. Ka veteranide minister D. MacDonald teatas veel laupäeval, et tema poolt lubatud esindaja ei võta avamisest ametlikult osa. Senaator dr. S. Haidasz oli siiski kohal, kuid sõna ei võtnud, ja ka kohalik

(Järg. lhk. 3)

Sõjavägi võttis Türgis võimu üle

Türgis toimus veretu riigipööre, kui sõjavägi möödunud nädalal võttis võimu üle, et vältida kodusõda. Viimasel ajal vasak- ja parempoolsete gruppide vahelises võitluses said iga päev surma 25—50 inimest. Rakendati kaitseseisukord ja sõjavägi valvab tänavatel. Uueks võimumeheks on kindral Kenan Evren, kes lubab tagasi pöörduda demokraatliku korra juurde. Praegu on parlament laiali saadetud, parteid suletud ja mõnisada isikut vahistatud.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esindajad peasekretär E. Salurand ja juhatuse liige K. Jõgi lipuga Katõni mälestussamba avamisel.
Foto — „Meie Elu"

TÄIENDUSKOOLIS ALGAS ÕPPETÖÖ

Esmaspäeval avas Toronto Eesti Seltsi Täienduskool omad uksed endistele ja uutele õpilastele uueks õppeaastaks. Rõõm oli näha päikesepruune ja lustitäis noorust Eesti Majas, et õppida emakeelt. Huvitav oli kohata nende laste noori vanemaid, kes suurel huigal kord ise olid Eesti Täienduskooli õpilased, kes on eestlust hoidnud ja nüüd kolmandat põlvkonda eesti kooli toovad.

Koolitöö avaaktuse palvuse pidas praost Oskar Puhm, mille moto oli: Jumala teenimine on tarkuse alus. Jumalat tuleb vaimus ja tões kummardada, et ta annaks meile oma kõrget tarkust. Ta palus Issanda õnnistust neile, kes emakeelt õpivad, sest see keel on meile antud Jumalast.

Koolikomitee esimees Hans Lupp tänas eriti neid lastevanemaid, kes omad lapsed ESTO'le saatsid ja seal noortekooris laulsid. Kõnes ta toonitas eesti kooli lähtsust vabas maailmas. Olgugi, et elame võõrsil, on meie „juured" ikkagi kodumaal, kus praegu võimutseb meile võõras ja vaenuline võim. Õpilaste vanemate ja eesti rahva soov on, et eesti kool ei kaoks, hing nende parimad soovid on eesti noortele.

Koolikomitee esimees teatas ka eesti kooli koostööst Toronto Linna Koolivalitsusega, et see on sujuv ning toetuste tõttu on õppemaks endine — $30 ning kõik õppevahendid lastele tasuta. Püstiscisuga mälestati lahkunud Hilda Unti, kes pärandas Eesti Sihtkapitali kaudu koolile $10.000.

Huvitava mõistukõne ahvidest ja krokodillist kõneles koolijuhataja Henn Ründva. Ahvid olid need, kes üksteist abistasid ja noori õpetasid, kuni said kohutavast krokodillist lahti. Ahvid tulid kokku kutse järele. Ka meie tuleme eesti rahva kutse järele eesti kooli ja rahvas soovib, et meil koolis hästi läheks! Koolijuhataja tänas lastevanemaid, et nad on võtnud endile kohustuse tuua lapsi õhtutundidel emakeelsesse kooli.

Peale aktust registreeriti õpilasi klassides. Kooli tuli umbes 20 uut õpilast, nendest esimesse klassi 17 last.

H. L.

Tulemusteta konverents

Ottawas lõppes tulemusteta kuus päeva kestnud provintside peaministrite konverents Kanada põhiseaduse reformeerimiseks. 11-nest peaministrist olid seitse selgelt keskvalitsuse ettepanekute vastu, mis piirasid mitmel alal provintside võimupiire. Ainult Ontario peaminister toetas enamikus Pierre Trudeau ideid, Quebeci Rene Levesque seevastu ähvardas kohtuga, kui keskvalitsus tahab põhiseaduse Inglismaalt „koju tuua" ilma provintside nõusolekuta. Peaministrid süüdistasid Trudeaud järelandmatuses, kuid ka ise olid paendumatud, eriti provintside maapõuevarade osas.

Valitsus otsustab järgmised sammud, kuid ei peeta võimatuks rahvahääletust. Gallupi uurimus näitab, et 60% kanadlastest pooldab põhiseaduse „kojutoomist", kuid ainult 27% arvab, et keskvalitsus peaks seda tegema ilma provintside nõusolekuta.

Vastustest TV-reporteritele jäi mulje, et paljud ei saanud täpselt aru, mida Ottawas kuus päeva arutati. Mõni ütles, et selle asemel, et võidelda vaba liikluse pärast provintside vahel, Trudeau parem pangu käima postiliiklus, mis streigi tõttu seisis.

Neljapäeval, 9. oktoobril 1980, kell 7.30 õhtul
Toronto Eesti Maja suures saalis

JÜRI LINA LOENG

KULTUURI OLUKORD TÄNAPÄEVA EESTIS

Loengud toimuvad ka Montrealis, Ottawas ja Hamiltonis.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. Tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri- ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25 Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

Üksiknumber — 50¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $4.00, tekstis $3.75, kuulutuste küljel $3.50.

KAI KÄÄRID'i BALLETIKOOL

3. tegevusaasta algab kolmapäeval, 8. oktoobril
Eesti Maja väikeses saalis.

— Fitness — Karaktertants — Ballet — Jazz —

Registreerimine on Eesti Maja väikeses saalis kolmapäeval, 1. oktoobril kl. 7—9 õ. Informatsiooniks helistada tel. 225-5595.

AKTUAALSEL TEEMAL

VENE KOMMUNISTLIK ORJAIMPEERIUM KÄÄRIB

Võime tähele panna, et rahutused ja käärimised Vene kommunistlikus orjaimpeeriumis korduvad teatud aastate järele. Neid on toimunud suurel Venemaal aga ka satelliitide juures Ungaris, Tshehhis, Ida-Saksamaal ja korduvalt Poolas. Olukorra päästmiseks on vaba maailma rahvad eesotsas USA, Lääne-Saksamaaga ulatanud Moskvale ja satelliitidele käe ning on oma suurte laenude ja toetustega aidanud kommunistliku impeeriumi sisemisi kriise lahendada. Selle tulemusena on N. Liit ja tema satelliidid välismaa pankade kliendid ja võlglased, mispärast suured rahamagnaatid on kommunistlike kordade kõige suuremad kaitsjad ja toetajad. Need toetused lähevad peamiselt sõjalisteks kulutusteks ja uute relvade muretsemiseks. Tavalise inimese leivakannikas jääb järjest väiksemaks, sest Moskva impeeriumis laieneb suur majanduslik kriis. Kas aidatakse ka nüüd Moskva uute laenudega mäele?

Praeguse Poola rahutuste puhul oodatakse N. Liidust toetust, kuid olukordade tundjad märgivad, et Moskva ei ole praegu võimeline enam midagi andma Poolale, sest Moskva kohustused Afganistani sõja tõttu, Aafrikas, Aasias, Kuubal ja mujal on isegi liiga suured. Relvastus neelab 15—20% kogu produktsiooni väärtusest ja riik on pankroti äärel. N. Liidu majandusliku olukorra peegliks on viimaste aastate produktsiooni tõusu tabel: 1973 — 7%; 74 — 4 %; 75 — 1,9%; 76 — 4,6%; 77 — 3,5% ja 79 — ainult 0.7%. See näitab, et N. Liidus on majandusega midagi liimist lahti.

PASSIIVNE VASTUPANU

USA Keskne Luureasutis oma arvandes toob ette, et N. Liidu produktsiooni tõus oli 1979. a. Teisest Maailmasõjast saadik kõige viletsam, vähem kui 1%. Mõnesugust paranemist oodati aastal 1980, kuid need lootused pole täitunud. Selles olukorras Kremli vananenud juhtkond sai omale kaela Poola tööliste rahutused. CIA juht adm. S. Turner märkis, et N. Liit ei ole mingil juhul võimeline Poolat majanduslikult aitama. Kui aidatakse Poolat, siis asetatakse oma sisemine julgeolek kaalule. N. Liidu töölised on praegu ise liikumas. Kõneldakse tööliste rahutustest kahes N. Liidu autotööstuses Toghiati ja Gorki autotehastes, mis maha suruti ja välismaailma eest mahavaigiti. Kuid luure andmed näitavad, et rahutuste laine haarab praegu kogu N. Liidu 12 miljonilist rasketööstuse tööliskonda. Produktsiooni langus alla 1-he % on tingitud sellest, et töölised osutavad passiivset vastupanu. Avalikud streigid surutakse maha, kuid produktsiooni allaviimine passiivse vastupanuga nullile viidud töötempoga on veelgi ohtlikum, sest selle vastu ei ole abinõusid. Viletsad tööstulemused pannakse ebakompetentsete ettevõtete parteimeestest juhtide arvele.

MAJANDUSLIKUD RASKUSED

Vastuluure andmed näitavad, et 25. aasta jooksul N. Liidu töölised esmakordselt nõuavad töötingimuste, palkade, majutamisvõimaluste ja muu elujärje parandamist. Praegu on N. Liidus olukord selline, et inimese kõige põhilisemaid tarbekaupu seepi, tualettpaberit, leiba, võid on raske saada ja otse puudus väiksemates linnades ja keskustes. Majanduslikud raskused N. Liidus on põhjustatud neljast asjast: Suurenev toorainete puudus, madal töö produktiivsus, suur hulk praak kaupa, kapitali puudus ja toormaterjalide hinnatõus. Seal on lisa põhjuseks N. Liidu kolhoosimajanduse halvad tulemused. Vaatamata 31 miljonile tonnile teravilja impordile viimasel aastal on toitainete puudus suur. Kolhoosid ei suuda liha produtseerida. Arvatakse, et kui USA oma teravilja keeldu ei muuda, siis võib oodata koguni nälga.

Kõige viimaseks Hiiopi sõnumiks on, et N. Liidu senised õliallikad hakkavad jääma kuivaks. Siberi aladel on küll veel õli, kuid selle õli puurimine ja transporteerimine on seotud suurte kuludega. N. Liidu õliprodukt-sioon 12 miljoni vaati päevas sel aastal väheneb 10 miljonile vaadile päevas. N. Liidu õliesport tõi sisse möödunud aastal 9 miljardi dollarit ja maagaas 2 miljardi dollarit. Ida-Euroopa satelliite hoiatas Moskva, et neil tuleb hakata õli ostma OPEC'i õlimaadelt källi hinna eest.

N. Liidus on raskeks probleemiks, kuidas töö produktiivsust tõsta selles olukorras, sest tööturule ei ole oodata senisel määral uusi töökäsi. Rahva loomulik iive on kõrge ainult Lõuna-Venemaal, kuid need rahvad ei taha oma kodumaadelt lahkuda ja on enamikus väga väikese haridusega ja tööoskusega.

EI OLE KARTA SEKKUMIST

Eelmärgitud olukorras ei ole oodata Poolal majanduslikku abi N. Liidust, kuid ei ole otseselt karta ka N. Liidu sõjajõududega sekkumist. Poola ohvitserkonda peetakse üldiselt moskvameelseks, kuid Poola armee, mis koosneb kutsealustest jagab Poola tööliste ja rahva poliitilisi arusaamisi ja on N. Liidule vaenulik.

Teised Ida-Euroopa satelliidid jälgivad suurema tähelepanuga Poola sündmusi. Kõige rangem partei kontroll ja Moskva surve on Tshehhoslovakkias. Moskvast anti juhtnööre, et töölistele tuleb vastu tulla ja vältida konflikte. Ungaris viis Janos Kadari läbi rea reforme ja seal ei varjata puudusi ning on olukord suhteliselt rahulik. Kardetakse ainult, et senised soodustused võivad minna teiste riikide raskuste tõttu kaotsi. Poola sündmused põhjustasid, et Lääne-Saksa kantsler H. Schmidti külastus Ida-Saksamaale jäi katki. Rostokis olid juba tööliste rahutused. 60—70% rahvast jälgivad Poola TV saateid. Rahutuste kartus on ka Rumeenias ja Bulgaarias.

Sellest ülevaatest võite järeldada, et Moskva kommunistlik orjaimpeerium käärib. On praegu vara veel ütelda milline mõju on Poola sündmustel Moskva kommunismile. Üksi võimukord pole igavene ja muutused toimuvad ka kommunistliku korra juures. Praegu on sündmused veel arenemas ja tulemused kujunemise järgus.

AJK

Joonas Uulu

NÄDALALÕPU MÕTISKLUSI

Kuna ameeriklast on mõnikord üliraske mõista tema kodutalus elades, kuidas peaks olema siis võimalik, et teda mõistetakse ja usaldatakse väljaspool? Näiteid ei ole lauaalust mööda tarvis kaugele otsima minna.

Mitte kaua tagasi pistsid kolm kõrget kohtunikku Philadelphias pead kokku ja kuulutasid noorte meeste registreerimise kohta otsuse, et see valitsuse samm, puudutades ainult meessugu, on põhiseaduse vastane! Ei tulnud neil mehikestel meeldegi küsida, kuidas on põhiseaduse suhtes lood näiteks sellega, et laste ilmaletoomisest seni teadaolevail andmeil ei ole mehed osa võtnud. Kas ei ole järelikult siis kogu ameerika rahvas sellega sündinud põhiseadust rikkuva akti tulemusel? Kohtunike kõrge kolleegiumi sellise kvaliteediga otsuse puhul muidugi oleks mõtetu neilt küsida arvamist selle kohta, kes kaitseb USA-d venelaste ühel päeval kindlasti toimuva rünnaku korral, kui esiteks meessugu seda ülesannet täites rikub põhiseadust ja teiseks kolledzhites ja ülikoolides harrastatakse täit „põhiseaduslikku" vabadust kodukaitsevastasteks demonstratsioonideks.

Nixon ja Ford olid palverändureiks nõupidamistele punaste moskoviitidega ja vabatahtliku armee loojaiks ning jätkajaiks. Nüüd kõnelevad mõlemad USA sõjajõudude uuesti ülesehitamisest varemetelt, ei nimetata aga kordagi, iseendi nimesid sõjaväe varemeteks lammutajatena. Pentagon küll on viimase aasta jooksul andnud vabaks korduvalt informatsiooni armee uskumatu olukorra kohta, olgu siis seoses („ühe-õiguslike" naiste arvu hirmuäratava kasvamisega sõjaväes kuni kindraliteni välja või sõduri hariduslikku taseme silmanähtava langemisega. Aga alles juulikuu lõpus „avastati paradiis" uuesti: ajakirjandust läbisid suured pealkirjad: Venemaa olevat alustanud uut väljakutset USA-le — kooli klassitubades!

VENE KOOLID PAREMAD

Noh, see on juba mitu sada aastat maganud mehe silmi hõõruv ärkamine. Vene keskkool olevat nüüd äkisti tehtud avastuste kohaselt USA omast ees: geomeerias 8 aastat, füsiikas 4 aastat, keemias 3 aastat, bioloogias 3,5 aastat, astronoomias üks aasta. Viis miljonit iga-aastast keskkooli lõpetajat Venemaal olevat õppinud 2 aastat kõrgemat matemaatikat, kuna USA-s ainult 100.000 iga-aastast lõpetajat (erakoolid) olevat õppinud ühe aasta joksul kõrgemat matemaatikat. Vene lõpetavat keskkooli 98% viimase klassi õpilastest, USA-s vaevalt 75%. Kummalisel kombel aga ei kõnelda selles statistikas üldse võõrkeeltest, ajaloost, filosoofiast, loogikast, maateadusest ja teistest üldhariduslike ainete valdkonda kuuluvaist miinustest. Maateaduse ja ajaloo alal näiteks ei ole tarviski küsitleda doktorikraadiga meest või naist üldteadmiste kontrolliks, piisab tõe leidmiseks küllaltki USA oma ajaloost või geograafiast, mida ei tunta. Mingi vist kunagi isegi paberile pandud korra kohaselt pidavat olema magistrikraadi saavutamiseks nõuetav üks ja doktorikraadiks 2 võõrkeelt. Tegelikkuses ei leidu selleks tõendeid. Ei ole väga harukordne, et kõrge kraadiga noor mees või naine higistab oma keele kõnelemisel-kirjutamisel ja küsib kõrvalseisjalt nõu, võõrastest keeltest läheb ta sülitades ja nina krimpsutades kaugelt mööda. Neid ei vajatavad!

JÄRJEKORDNE EBATÄPSUS

Kuid küsimus ei ole ju üldse uus, kuigi sisaldab järjekordse ebatäpsuse. Alles mõni aasta tagasi oli üldine tunnustus selline, et Euroopa gümnaasiumi küpsustunnistuse omaja võrdub USA kolledzhi esimese kahe aasta edukalt lõpetajale ning mitmetel aladel (eriti keemias) loeti näit. Saksa ülikooli vastava kursuse lõpetaja USA magistrikraadi omajale võrdseks. Venemaasse ja orjastuses olevaisse riikidesse puutuvalt ei saa siiski võrrelda sealsetest koolidest tulnute teadmisi Euroopa, vabade rahvaste omadega. Sest esiteks kulub Veenmaal ja satelliitides õppeajast silmapaistev osa leninismile-marksismile kui haridust mitte suurendavale pahnale, ja teiseks on seal näit. ajalugu ja kirjandusajalugu täielik võltsing ega anna mingit pilti maailma rahvaste kultuurist, minevikust ja kujunemisest.

Kuidas tehnika kõrgajastul loodetakse hoida sõjaväe tase vajalikul kõrgusel, kui armeesse siirduvad mitte mehed ülikoolidest, vaid enamikus keskhariduseta mujal töötuiks jäänud, see on sama tõsine küsimus, nagu ülikoolides sõjalise kasvatuse algastme läbinud nooremleitnandid, kes mõne aastaga nn. aktiiv-reservis tõusevad juba majoreiks! Kuid endapettus ja vastutustundetud jätkub: juba kostavad hääled, et Venemaal (ja küllap siis ka Euroopas!) olevat ehk koolid suurtes linnades küll USA-st ees," maal aga „not far from the one-room schoolhouse of yesteryear" ja et USA keskkool võib ehk olla vene omast nõrgem, „but American universities are unquestionably stronger". Nõnda on seegikord jälle lugu tõsiste manipustustega nagu hane selga visatud veega. Ja endahävitamine kestab, sest seletamata minnakse siingi mööda kolledzhite esimesest kahest üldhariduslikust aastast, mis jätavad valitud ainele ainult 2—3 aastat Euroopa ülikoolide 5—7 aasta asemel.

NELJAS NOVEMBER

See on saatuslik kokkusattuvus, et 4. novembril toimuvad USA presidendi valimised ja aasta tagasi samal kuupäeval võeti Teheranis üle USA saatkond ja personaal Iraani revolutsioonilise jõudude poolt. USA Teherani saatkonna kolgatatee algas ja on kestnud Jimmy Carteri presidendiks oleku aegu ja pole omapoolsete mõjudega kaasaaidanud Carteri kandidatuurile USA valijaskonnas. Carter ei suutnud ette näha oma saatkonna saatuslikku kujunemist Iraanis ja ei suutnud ka teostada nende relvastatud päästeaktsiooni, mis toimus, kuid ebaõnnestus enne kui sai alata.

USA valitsus ei ole ükskõikne oma inimeste saatuse vastu Iraanis, kuid USA valitsus on püüdnud hoiduda ka nende kahjustamisest, otseste sammudega Iraani revolutsioonilise olukorra vastu. Carter on holdunud Iraani osas sattumast sõjaolukorda, nagu see oli õnnetu võitlus Vietnamis. Carter on hästi teadlik et Nõukogude Liit on eluliselt huvitatud selle piirkonna kujunemisest ja seega seisaks USA igasuguse aktsiooni puhul Iraanis otseses vaenus Nõukogude Liiduga.

Ometi on Washington olnud enam valvel, kui sealt on kuuldavale lastud. Õnnetu päästeaktsiooni käikumineku puhul arvestas USA valitsus Teherani ümber tõsiseid võitlusi, sest 52 inimese äratoomisest ookaitse all poleks juttugi olnud. USA koondas oma laevastikuüksusi Persia lahte ja India ookeani ja oleks oma päästemeeskonda abistanud maandumisüksustega ja pommitamistega neilt. Asjatundjate arvates on USA koondanud India ookeani rohkem oma aatomijõudu, kui on relvajõudu olnud maailma ajaloo kestel kõikides sõdades kokku. USA sõjabaas Diego Garcia saartel India ookeanis on pidevalt varustamisel enneolematul hulgal.

Viimane asjaolu näitab rohkem kui sõnad, et USA on kõige tõsisemalt huivtatud Kesk-Ida õlist, mida ta ei taha lasta libiseda Nõukogude Liidu võimusesse. Nii siis asuvadki USA relvajõud Iraani lõunaosa ja õliallikate piirkonna ulatuses, kuna Nõukogude Liit valvab oma soomusüksustega põhjapool Iraani piire. Nõukogude Liit „kaitseb" oma piirialasid ja püüdleb kommunistlikku valitsust Teheranis, mis peab varem või hiljem tooma õlid ka Moskva võimuvalla alla.

Nendes vahekordades ongi 4. november USA presidendivalimistel olulise tähtsusega. Sinna on ainult poolteist kuud aega ja mitmed asjaolud võivad mõjustada presidendi valimiste tulemusi. Esiteks võib uusi ja mõjustavaid asjaolusid ülesse kerkida Iraanist endast, millistega püütakse USA valimiste tulemusi mõjustada. Kuid ka kandidaatidevahelises võitluses USAs endas võib vastaskandidaat teha valijaskonnale pakkumisi, mis võivad Carterilt hääli ära tõmmata. Ühe sellisena ongi Reagan tõotanud USA presidendina esitada Iraanile ultimaatumi pantvangide vabastamiseks, kuigi ilma omapoolsete sanktsioonideta.

Nii on USA presidendivalimised seekordselt kriitilisemad kui kauges minevikus varem, sest suurvõimude ambitsioonid seisavad tugevalt vastamisi ja eriti närviline peab olema Moskva. Esiteks ebaõnnestunud ja veninud võitluste pärast Afganistanis. Siis sündmuste pärast Poolas ja ümbruses. Ning lõpuks ka läänerii-kide nähtavate varude kogumise pärast õlihulkade alal. USA ja Euroopa NATO maad on suutnud koguda omale sel määral õlivarusid, et algava kriisi puhul jätkub neid ilma tarbimise piiramata vähemalt kolmeks kuuks. Jaapani varud kestavad isegi kuus kuud.

Küsimuses ei ole, milleks on läänerii-gid neid õlivarusid soetanud. Küsimuses on kuidas Nõukogude Liit neid näeb. Iseenda kogemustest teab Moskva, et nende õlivarude soetamine on ainult sõjaliseks valmisolekuks, kuigi neid on teisiti tarvis. USA ja liitlased on sõjalistes küsimustes alati tagasihoidlikud olnud ja on seega mitmle puhul oma võimalused suurte ohvritega maha maganud. Kuid Nõukogude Liidu närvikaotus peab ajajooksul tõusma nii Afganistani, Iraani, Poola, LähisIda kujunemiste tõttu ja eriti ümberkujunemiste näol tema suure naabri Hiina juures. Siis kui venelased lõplikult oma närvi kaotavad, siis on paratamata aeg ka sõjaks, mil läänemaadel ei ole siis enam teist valikut. Kunas on see aeg, seda ei teata praegu vist ka Moskvas, rääkimata Washingtonist.

V.

ET KURJATEGIJAD EI PAHANDAKS

Tänapäeva „valgustatud" riigijuhtide ja valitsuste arusaamade kohaselt kurjategijad on ühiskonna valulapsed, kelle eest tuleb hoolitseda, et nad ei ole pahased ja võiks osaliselt elada normaalse inimese elu. USA vanglate valitsus New Yorgi osariigis on selle probleemi eeskujulikult lahendanud pikaajalist karistust kandvate kurjategijate suhtes. Nendele (mõrtsukad, röövlid jne.) antakse võimalus veeta mugavalt ja koduselt kuni 48 tundi väljaspool vanglat, luksuslikult sisustatud vagunimajades ning võtta seal vastu oma perekonnaliikmeid või külalisi ja lasta enesele valmistada just selliseid toite nagu ta soovib.

Kurjategijatele kasutamiseks ettenähtud vagunimajad on luksuslikult sisustatud pehme mööbliga. Seal on moodsad köögid, külmetuskapid, vannitoad ja värviline TV. Voodi magamistoas on mõeldud kasutamiseks abielupaarile. Ühe sellise sisustamine läheb maksma $105,000 ja kasutamiskorras hoidmine $125.000 aastas. Vanglatevalitsuse asedirektor J. Van Zandt on arvamisel, et selliste mugavuste andmisega pikaajalise karistusega vangidele loodetakse tõsta vangide moraali.

USA maksumaksjate ühingu juhatuse liige S. Taylor hindab seda programmi kui valitsuse suurimat tobedust ja on arvamisel, et paljud kurjategijatest ei ole kunagi nautinud oma elus sellist luksuslikku elu kui neile võimaldatakse vanglates maksumaksjate kulul. Ta nõuab vanglate täielikku ümberorganiseerimist ja vangide panemist tööle. Maksumaksjate raha ei tohiks kulutada luksusliku elu võimaldamiseks vangidele.

KANADA SUUREMAD KAVAD

Nagu minister R. Kaplan ajalehtedele teatas on temal kavatsus asutada iga suurema Kanada vangla juurde samasugune luksuslike vagunimajade asula, nagu on kasutamisel USA-s või ehitada nende asemele kahe magamistoaga elumajad kõigi suuremate vanglate lähedusse, karistusalustele koduseks kasutamiseks. Esimesed sellised elumajade või „trailerite" pargid asutatakse ohtlikumate kurjategijate vanglate juurde Dorchesteris (New Brunswick), Archambault (Quebec), Millhaven (Ontario) ja Stony Mountain (Manitoba). R. Kaplani arvates vajavad just pikaajalist karistust kandvad kurjategijad selliseid maju, kus nendel on võimalus koduses mugavuses veeta korraga kuni 48 tundi ja võtta külalisi vastu.

Kanada maksumaksjad on nähtavasti R. Kaplaniga ühel arvamisel, kuna keegi ei ole kritiseerinud tema kava vangistatute olukorra parandamiseks.

N.

Üleskutse ESTO '80 pildistajatele

ESTO-80 peakomitee annab välja albumi, mis sisaldab kirjutusi ja pilte Stokholmis sel suvel toimunud III Ülemaailmsete Eesti Päevade kohta.

Albumi toimetaja on ESTO 80 Kirjandustoimkonna esimees luuletaja Kalju Lepik.

ESTO-80 ajal toimus ligi 200 mitmesugust üritust, mida jäädvustas rida elukutselisi fotograafe. Et albumi tuleks võimalikult täielik ja mitmekülgne, pöördub albumi toimetus ka nende sadade fotohuviliste poole paljudelt maadelt, kellede kogudes kindlasti leidub palju huvitavaid ja väärtuslikke pilte ESTO-lt: palun laenake oma fotosid albumis avaldamiseks!

Nii mustvalged kui ka värvifotod või negatiivid palutakse saata ESTO 80 albumi toimetaja aadressil: Kalju Lepik, Askersundsg. 12, V, S-124 44 Bandhagen, Sweden.

VÄHJAHAIGUSE VASTU VÕITLEMISE FONDI „Meie Elu" juures on laekunud esimene 100 dollarit.

„MEIE ELU" talitus 958 Broadview Ave. Torontos, võtab vastu teisi annetusi selleks. Kõik annetused kviteeritakse ja saadetakse edasi.

EESTI KIRJASTUS KANADAS

ILMUNUD

Arthur Puksov
„LÄBI SEGASTE AEGADE"
Eesti Üliõpilaste Seltsi vanematekogu väljaanne.
Hind $12.00
Postiga tellides saatekulu $1.30.
Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Majanduselu

KIRJAMARGID ON PARIMAKS KAPITALI PAIGUTAMISE VÕIMALUSEKS

Praeguse elukalliduse tõusu juures kasutatakse kapitali paigutamiseks kinnisvara, kulda, hõbedat ja kalliskivi. Vähesed teavad, et kindlamaks ja kõige enam kasutoovaks kapitali-paigutamise võimaluseks on viimasel ajal kirjamargid.

Ottawas asuva Money Management kompanii president Bill Bradbury ütleb, et tema kompanii investeerib aastas kaks miljonit dollarit oma klientide raha markidesse ja tehes sellega hea kasu nii oma klientidele kui ka oma kompaniile. Bill Bradbury arvamise järgi muutub dollari ostujõud ikka väiksemaks ja ei ole enam kaugel aeg, kus valitsus on sunnitud käibelt kõrvaldama kõik rahaühikud alla $5.— kuna nende eest pole enam midagi võimalik osta. Et kaitsta ennast igaaastase 10% elukalliduse tõusu vastu, on hakatud kapitali paigutama kindlate väärtuste alla, nagu on seda kuld ja hõbe.

Kuid kõigist nendest on parimaks kapitali paigutamiseks kirjamargid, millede väärtus tõuseb aastas 20%, ütleb Bradbury. Kirjamärkide väärtuse harilikuks tõusuks on 42 kuu jooksul 100%. Markide müügi juures ei kuulu saadud kasu sissetuleku maksu alla kui iga müüdud üksiku margi väärtus on alla $1000.—. Spekulandid on kasutanud seda võimalust ja sellega on kirjamarkide hindade tõus olnud enneolematult kõrge.

Enamik kapitali kirjamarkide alla paigutajatest ei tea midagi nende tõelisest väärtusest ja kasutavad vastavate erialaste kompaniide vahendust vastava tasu eest. Otseselt võib igaüks osta Londonis asuva Canadian Stamp Investors Co. kaudu, kuid vähemalt $1000.— väärtuses. See kompanii sõlmib ka tagasiostu kokkuleppe, mille alusel ostetud margid hinnatakse kahe aasta pärast ja kompanii teeb pakkumise nende tagasiostmiseks. Muidugi jääb igale ühele võimalus eraviisiliseks müümiseks.

Hans Kivi

EESTLASED VÕIVAD JÄÄDA OMA KODUMAAL VÄHEMUSSE

HELSINGI („Meie Elu" kaastööliselt) — Eestlased kardavad, et nad oma kodumaal jäävad vähemusrasvuseks, kirjutab Põhja-Soome ajaleht „Kaleva" pikemas ülevaates olukorrast Soome lahe lõunakaldal.

Ühe tänavapildi all on lugeda: „Eestlased kogevad sisserändamise ohtu oma õigustele ja kultuurile. Rahulolematust lisab see, et nad korterisabades on sunnitud oma koha loovutama mujalt tulnutele." Autor ei otse ütle, et „mujalt tulnud" tähendab venelasi. Teisel pildil näeme väikseid lapsi õues mängimas ja tekst kõlab: „Sündivus on eestlaste hulgas päris väike ja tõusva sisserännu tõttu eestlastele ebasoodus rahvaareng on näha ka laste hulgas".

EESTLASTE ARV VÄHENEB

Kirjutise pealkirjaks on „Rahvakasv langenud märgatavalt. Eestlased kardavad, et jäävad vähemusse".

Selgub, kuidas eestlaste osa Eesti NSV 1,4 miljoni suurusest rahvastikust on möödunud aastakümnete kestel vähenenud. Loeme, et 1940. a. seal 88% olid eestlased, 1959. a. 74,6 % ning praegu eestlasi on oma maal ainult 64,7 protsenti. Kõige suurem osa teistest rahvustest on venelased.

Autor peab üheks põhjuseks ka vähest sündivust, sest iive on langenud 1960-ndate aastate 3,6 protsendilt praeguse 2,3 protsendile. Sellest hoolimata riigi rahva kasv on olnud sisserändamise tõttu umbes 8%. Ka „Kaleva" tõdeb oma kirjutuses, mis on olnud teada juba kaua, et Tallinna elanikest on ainult 40% eestlased.

Venestamise põhjustustest „Kaleva" mainib mitut. Ühena tõstetakse esile industrialiseerimist, mis vajab rohkesti tööjõudu mida on küllaldaselt tulemas Venemaalt. Nende jaoks on uued paremad korterid koos töökohtadega. Kirjutaja kinnitab, et mitmete eestlaste arvates Moskva sihilikult korraldab sisserändamist töökohtade abil, kuna see on heaks ajendiks venestamisele.

Artikkel käsitleb ka valitsusaparaadi küsimust. Öeldakse, et ametlikult on Eesti NSV haldamisest eestlaste enda käes, sest kaheksast ministrist ainult üks on venelane. Teiselt küljelt aga „on tähelepandav, et kõige kõrgemad ametikohad lähevad sageli Moskvas koolitatutele." Näitena tõstab autor esile peaminister Valter Klausoni, kes olevat Leningradis sündinud, seal töötanud ning sõjas Punaarmee ridades võidelnud.

VENE KEELE OSKUS VÄHENEB

Artiklis üteldakse veel, et vene keele valdamine eestlaste hulgas on vähenenud. „Ametlike andmete järgi kümme aastat tagasi 29% eestlastest valdas vene keelt sujuvalt, möödunud aastal oli oskavus aga langenud kuni 24,2 protsendini." Reportaazhi järgi soomlusel on ka üsna suur mõju Eestis, kus on ilma suurema vaevata võimalik vaadata Soome TV-saateid TV-aparaadile on vaja ainult väikene lisaseadeldis, et „aken Soome lahti teha". Võrreldakse Tallinna ja Moskva öölu mainides, et Moskva 8 miljoniline linn läheb „magama" kell 23.00 õhtul, Tallinna kolm ööklubi on aga avatud kuni kella kolmeni hommikul. Neis on näha Pariisi „Punase Veski" taolist erootilist show'd „vene moodi puhastatuna". Kirjutuses üteldakse ka, et eestlastele ei meeldi, et venelased tulevad sinna nende hea kvaliteediga kaupu ostma. Jahedast kohtlemisest eestlaste poolt kaebavad isegi venelased.

Lõpuosas käsitletakse Eesti ajalugu alates möödunud sõjast. „Ühe Tallinna maja seinal ripub suur nõukogude sõdurit esitlev loosung, millele on eesti ja vene keeles kirjutatud „elagu nõukogude armee!" Lääne ajalookirjutuse järgi just selle armee kohalolek sundis riiki osa iseseisvusest loobuma ja Nõukogude vabariigiks muutuma. Nii idas kui ka läänes arvatakse, et Eesti elanikkude arv vähenes 10% 1940-ndatel aastatel. Kelle süü see oli, seda arutatakse. Peaminister V. Klausoni järgi suurim osa neist suri või saadeti välja Saksa okupatsiooni ajal. Läänes rõhutatakse siiski, et see sõltus Nõukogude ametivõimudest. Vabatahtlikult maapakku läks umbes 70.000 eestlast. Praegu on läände siirdumine peaaegu täiesti lõppenud. Neid, kes kavatsevad põgeneda, eriti palju ei ole ja ainukeseks võimaluseks on paluda luba ametivõimude käest. Eesti välisministeeriumi järgi väljarändamise avaldusi tuleb aastas umbes 40, mis peaaegu kõik rahuldatakse. Peamiselt on need neiud, kes mehele läinud soome ehitustöölistele või vanad, kes tahavad oma välismail elavate laste juurde. Osa vanadest siiski pöörduvad tagasi, sest nad panevad tähele, et elu välismaadel pole sama turvaline kui siin" ütles välisministeeriumi esindaja.

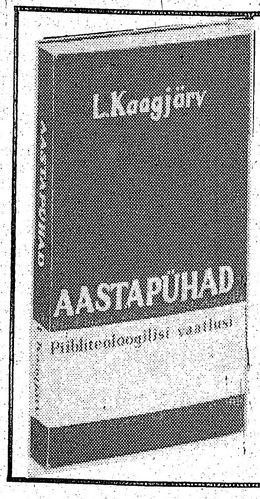

RISTIUSK — kas Kristuse õpetus või eksitraditsioonid?
Kas piibli poolt või piibli vastu?
Sellest ja paljust muust huvitavast räägib uudisraamat

„AASTAPÜHAD"

Hea paber, 280 lk.

Hind ainult $7.50.

Postiga tellides lisada saatekulu.

Saadaval

„Meie Elu" talituses
958 Broadview Ave. Toronto, Ont.
M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Kiri Inglismaalt

INGLASED ÕPIVAD VENE KEELT

COVENTRY („Meie Elu" kaastööliselt) — ajal kui „raudne leedi" (peaminister M. Thatcher) võitles kui poliitiline lõvi, et veenda kohalikku olümpia-komiteed ja briti sportlasi, et nad ei võtaks osa eelolevast olümpiaadist Moskvast, andis Briti Ringhääling (BBC) televisiooni-saates, kolm korda nädalas populaarset vene keele kursust, et õpetada inglastele vene keele (kürillitsa) tähestikku.

See pidavat aitama briti sportlasi ja turiste Moskva olümpiaadil suhtlemisel venelastega. Programm on valmistatud kolme aasta jooksul koostöös Vene Ringhäälinguga, näidates venelasi kui inimesi väga ilusas valguses, samuti ka vene „kultuurset" (haridus, Bolshoi ballett jne.) külge.

See kontroversaalne televisiooni-saade „võõrkeele-kursusena" on tekitanud kriitilisi sõnavõtte ajakirjanduses — nii poolt kui vastu. Nii näit. Harry T. Earland Cornwallist kirjutab „Raadiolehes" („Radio Times"): „Paljud teie kirjasaatjad on olnud kriitilised „Vene keele ja rahva" tutvustamisel. — Mina, olles 80-aastane, ei ole võib-olla võimeline otsustama, mis on parem, kas Vene marksism või Ameerika monopolism, kuid tean oma elust, mida võlgnen vene kultuurile — kirjandusele, muusikale, balletile ja draamale. Ma katsusin seda keelt õppida sõja ajal, kuid sakslased võtsid liiga palju mu ajast. Ma ei looda enam õppida nüüd, kuid ma ei jäta vahele ühtki programmi, mis on näidatud nii imeilusalt".

Selle vanakese „keeleõppija" ülistuslaulule „vene kultuuri" kohta on sama ajakirja veergudel reageerinud Elsie Lucas Edingburghist ja näeb küsimust hoopis teisest valgusest. Ta lugeja-kirja teemaks on „Orjatöölaagrid": „Ma imestan, kas meil on võimalik näha poliitvangide igapäevast elu, ütleme näiteks Lubjanka vanglas, Moskvas või mõnes teises orjatöölaagris või nende elust, kes on eksiilis vabadusvõitluse eest. On olemas üldine keel kõigile, mille lähtuseks — ülekohtu ja tuimuse keel..." Nii et shotlanna näeb probleemi selgemate silmadega kui paadunud tudike.

BBC keelte-kursuse juhataja Sheile Innes on püüdnud asjaolu vabandada järgnevalt „BBC haridusosakond on üldiselt populaarne võõrkeelte (prantsuse, saksa, hispaania ja itaalia) õpetamisel. Kuna 1980. a. toimuvad Moskvas olümpia-mängud, siis oli selleks hea põhjus, et taas õpetada inimestele vene keelt, mis näitas dramaatilist tagasiminekut Tshehhoslovakkia invasiooni järele, 1968. a. Meil ei ole kavatsus käesolevas programmis ilustada nõukogude kultuuri ja propageerida kommunistlikku elustiili, milline keel oleks kasuks tulevasele turistile. — Meie ei näinud nelja aasta eest ette käesolevaid sündmusi (juttu on Afganistani okupeerimisest), kuid vaatamata ebasobivale ajale, filmi valmistamine oli siiski väärt" (!).

Inglased pole kunagi olnud head võõrkeelte õppijad ja tundjad, sest nende keel on rahvusvahelise levikuga ja avab kõik uksed ülemaailmselt, eriti Läänemaailmas. — Pole siis ime, kui inglise ülikoolides vene keele õppimine näitab vähjakäiku. Vene keelt õpetatakse Inglismaal 30-es ülikoolis: Londonis — kolmes, samuti Walesis — kolmes ülikoolis. 1971. a. leidus tudengite hulgas 700 vene keele õppijat, 1974 — see langes 600-le ja tänapäeval õpib vene keelt. Inglismaal ainult 500 üliõpilast. Pole siis ime, et marksistid BBC-s püüavad teha vene keele õppimist suupärasemaks televisioonisaates nn. lihtrahvale, tuues rohkesti näiteid Venemaa elust-olust „kultuursemast" küljest. Inglismaa rahvastiku üldarv on üle 50 miljoni.

☆

Olümpiamängude osas briti publik on üsna lõhestatud. Olümpia-komitee mehed üldiselt pooldavad briti sportlaste osavõttu Moskvast. Neid toetab moraalselt ka endine konservatiivne peaminister Edward Heath, kes ise on tuntud purjesõidu sportlane. Komitee sekretär David Shaw on väitnud, et „olukord võib muutuda", kui hommepäev venelased okupeeriksid Pakistani! — Siin püütakse end vabandada analoogiaga Berliini olümpiaadiga aastal 1936, Hitleri võimupäevilt. Üks shotlane, kes saavutas tollal kuldmedali Inglismaale, ütles, et Hitler tol aastal oli okupeerinud ainult Reinimaa (milleks tal oli õigus!), kuna teised maade-ahnitsemised — Tshehhoslovakkia, Austria ja Poola toimusid alles hilisematel aastatel.

Ühenduses Vene olümpiaadiga Moskvas, konservatiivne „Daily Telegraph" on avaldanud kaks huvitavat lugeja-kirja välismaalaste sulest — ühe eestlaselt Endel Krepilt, Rahvusfondi esimehelt Rootsis ja teise Jan Michaluk'ilt, Valgevenelaste organisatsiooni esimehelt Londonis. Endel Krepp kirjutab teemal „Regatt okupatsiooni aastapäeval): „Ei ole kahtlust, et Nõukogude Liit kasutab olümpiamänge igal viisil oma valitsuse propagandaks, samal viisil kui tegi Hitler olümpia-mängudega 1936. a. — Olümpia regatt Tallinnas, Eestis 1980. a., on plaanitsetud 21. juunil, täpselt 40 aastat kui Eesti ja teised Balti riigid olid deklareeritud „sotsialistlikeks vabariikideks", olles okupeeritud sõjaliste jõududega Nõukogude Liidu poolt. Üks hiljutine artikkel ajalehes „Kodumaa" (nr. 52) kinnitab seda propagandat. Eesti Kommunistliku Partei esimene sekretär Karl Vaino tervitab igaüht tulemast Moskva olümpia-mängudele, Eesti NSV juubeliaastal ja Tallinna regatile.

Rahvusvahelise Olümpia Komitee esimees parun Pierre de Coubertin, prantsuse humanist ja moodsate olümpia-mängude algataja, ei võtnud osa Berliini olümpiaadist 1936. a. poliitilistel põhjustel. — Kas lord Killanin (Rahvusvahelise Olümpia-komitee president) ei järgneks tema eeskujule ja ei läheks Moskvasse samadel motiividel, teades, mis toimub tänapäeval Afganistanis?" Muide, lord Killanin on iiri päritoluga.

Endel Krepi kirja täiendab huvitavate poliitiliste faktidega Valge-venelaste juht Londonis, kes kirjutab samas ajalehes teemal: „Vene ekspansioon": Vene tanki-diviisid Afganistanis, ida-Saksamaal ja Tshehhaslovakkias on suurelt osalt varustatud terasega Ukrainast (okupeeritud 1920), tugevdatud volframiga Karafutost (liidetud 1853), elektroonika-varustusega Lätist (anastatud 1940), liiguvad edasi õliga Aserbaidzhanist (annekteeritud 1806) ja Valge-Venemaalt (okupeeritud 1918), mida juhivad sõdurid mundrites, valmistatud puuvillast Turkmeeniast ja Usbekistanist (hõivatud 1868) ja toidetud USA viljaga ja Euroopa Ühisturu võiga, mida ostetud kullaga Türgi-Siberist (annekteeritud 1648).

Kui rahvusliku iseseisvuse liikumised Venemaa kolooniates leiaksid Läänemaailmas ainult vähekestki tähelepanu nagu seda rikkalikult osutatakse „Nambiale" ja „Lääne-Sahaarale", siis oleks seal vähem koloniaalset jõukust, mida Nõukogud kasutavad agressiivseks otstarbeks".

☆

Kui juttu on välismaalaste „lugejakirjadest" inglise ajalehtedes, siis ei saa vaikides mööduda ka Londonis eluneva Salme Pruudeni lugejakirjast „Daily Telegraphis", kus ta kirjutab „Ei ole venelane", ühenduses dirigent Neeme Järvi rahvusega: „Neeme Järvi ei ole venelane, vaid eestlane. Kus iganes ta esineb, ta peab end alati eestlaseks. Nii tihti esineb see Euroopa ja Ameerika ajalehtedes.

Nõukogude Liidu poolt pealesunnitud kodakondsus ei tee veel kedagi venelaseks. Enam kui 50 protsenti Nõukogude Liidu rahvastikust on mitte-venelased. Nõukogude Liidu poliitika Balti riikides on hävitada need rahvad pealesunntud venestamisega ja küüditamistega. Okupeeritud maade väljapaistvaid isikuid, kui nad viibivad välismaailmas, korduvalt kutsutakse venelasteks".

ARTO

Nädalakroonika

ONTARIO UUS ASEKUBERNER

Jõukas Toronto advokaat ja majandusmees John Aird sai uueks Ontario asekuberneriks. Ta astus populaarse Pauline McGibboni asemele, kes oli kuninganna esindajaks viis aastat.

Alaealistele alkoholi müügi juurdluse toimetamisele USA-s aitasid kaasa skaudid. Noored, kes kõik on alla seaduse poolt ettenähtud vanadust, ostsid alkohoolseid jooke, ilma raskusteta 46-st kauplusest.

Jaapani ajalehed arvavad, et mässavad madrused vene allveelaeval muutsid selle liikumisvõimetuks. Jaapani õhujõudude poolt võetud ülesvõtted ei näita tulekahjustusi vene allveelaeval, mis oli liikumisevõimetuna Jaapani territoriaalvetes ja mille pardal olid vene madruste laibad.

Dollarid tulid taevast USA-s, Musgokee linnas Methodisti kiriku jumalateenistuselt kojuminevaile koguduseliikmetele. Raha korjati kokku ja hoitakse koguduse juhatuse poolt pangas eriarvel kuni nende seaduslik omanik selgub.

Toronto elanik Elvis Adodofour süüdistas politseid brutaalses käitumises tema vastu kui ta vahistati möödunud märtsis liiklusmääruste rikkumise pärast. Nüüd on selgunud, et süüdistused on aluseta ja politsei poolt võetakse ta vastutusele valekaebatuse esitamises.

Vene laevastiku osa teel Vladivostokist India ookeani, peatus kaks päeva, et leida koht kus läks kaduma uus salajane lennuk. Püüti seda päästa, kuna kardetakse, et seda teevad hiljem ameeriklased oma paremate tehniliste abinõudetega. Otsimine ei andnud tagajärgi ja teekonda jatkati.

Torontos on käesoleval aastal saanud liiklusõnnetustel surma 100 isikut, 37 enam, kui möödunud aastal samal ajal. Politsei ei suuda seda millegiga põhjendada.

Ameerika Ühendriikide 16-nest. jalaväe diviisist on kuus lahingukõlbamatud. Kaitseministeeriumi seletuse järgi on see tingitud nõrgast väljaõppest, meeskonna vähesusest ja mitteküllaldasest relvastusest.

Iraanis hukati 4 ohvitseri. Riigipööre avalikuks tulekust alates on surma mõistetud 100 isikut.

Põhja-Quebecis elavad Gree indiaanlased on esitanud provintsivalitsuse vastu nõudmise 64 miljoni dollari suuruses. Indiaanlased süüdistavad valitsust mitteküllaldaste tervishoidlikkude seadmete ehitamises nende elamispiirkondades, mille tagajärjel suri 4 väikelast viimase 4 kuu kestel. Quebecis elab 5500 Gree indiaanlast.

Kuuba diplomaat UNO organisatsiooni juures New Yorgis tulistati surnuks Castro vastase terroristide organisatsiooni liikmete poolt.

Sitsiilia politsei juurdleb 61 aastase munga Castronovo mafia-stiilis tapmist. Tapetud munga elukohast kloostris leiti televisiooni aparaat, viinabaar, revolver, moodsaid erariideid ja suuremal hulgal raha. Politsei arvates oli ta ühenduses allmaailma organisatsiooniga.

Kuubalane ähvardas süüdata bensiiniga täidetud pudeli ja sundis lendama Delta kompanii lennuki Havannasse. See on üheksas lennuki ülevõtmine kuuba põgenikkude poolt viimase kuu jooksul.

Läänceprovintsides toimepandud küsitluse alusel pooldab sealsest elanikkonnast 47% lahkulöömist Kanadast kui Trudeau valitsusega ei saavutata rahuldavat kokkulepet. Küsitluse alusel, mis toimus augustikus, ei poolda prantsuse keele ametlikuks keeleks tunnistamist seal 72%.

Calgarys on, vastandina Ontariole, kooliõpetajate puuuds. Vajatakse koheselt vähemalt 50 õpetajat. See on tingitud provintsi rahvaarvu kasvust.

Palestiina terroristid avastati

Kaks palestiina terroristide gruppi kelle ülesanneks oli juutide uue aasta pühitsemise ajal Iisraelis terroriaktide kordasaatmine, likvideeriti. Kolm liiget vahistati Jeruusalemmas.

Kõik nad olid saanud väljaõppe Süürias ja varustatud enamikus vene relvadega. Üks grupp avastati juutide kaitseorganisatsiooni poolt, kuna teisest grupist said surma oma enda pommi enneaegse plahvatamise läbi üks ja vigastada kaks terroristi. Nende kavatsuseks oli pantvangide võtmine. Kõik terroristid olid varustatud relvade, käsigranaatide ja lõhkeainega.

Vaipade ja mööbli PUHASTUS
auruga (steamcleaning)
Helistada ERIK LOKBIK
tel. 447-9834

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused ja testamendi-päranduse on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
EESTI MAJA, 958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

„KIRJAMARGI VABARIIGID"

Olümpiamängud Moskvas olid rahvuspoliitilselt kasulikud selle poolest, et tõid poliitiliselt päevakorrale Balti riikide küsimuse tõsisesisulises inglise ajakirjanduses, mis tavaliselt tegeleb kohalike sisepoliitiliste probleemidega.

Nii näiteks konservatiivne „Sunday Express" (20. juulil) avaldas pikema kirjulise Balti riikide ainel Briti Alamkoja konservatiivse rahvasaadiku Teddy Taylor'i sulest: „Smugeldatud läkitus maalt, mille nimi on nüüd vaid kirjamargi-albumis". Artiklile on lisatud illustratsiooniks juurde Cummingsi karikatuur, kus Hitler ja Brezhnev viivad võidujooksus olümpia-tõrvikut, millele trükitud sõnad: „Rahu ja vabadus... põlemas nüüd (1940—1980)" ja lord Killanin (Rahvusvahelise Olümpia-komitee esimees) küsib: „Miks president Carter ei saa aru olümpia-vaimust nagu seda teeb hr. Brezhnev?"

Avaldame siinkohal mõned tsitaadid konservatiivse parlamendiliikme kirjutisest: „See on võõrastav kokkusattumus — mahendavad nõukogude sõnad Afganistanile täpselt 40-dal aastapäeval, mil toimus vägivaldne ja kalk invasioon Nõukogude Liidu poolt kolme uhke ja iseseisva Balti riigile — Läti, Leedu ja Eesti. — Paljudele noortele tänapäeval kolm Balti riiki ei ole muud kui haruldased kirjamargid markideäride müügilettidel. — Kuid kolme vapra rahva — Läti, Leedu ja Eesti traagiline lugu on pidev meeldetuletus vabale maailmale, Afganistani tuleviku küsimuses — kuidas on lood magusasõnaliste lubaduste ja tagatistega? 1920—1939 Nõukogude Liit garanteeris enam kui nelja lepinguga Balti riikide iseseisvuset.

Kuid 1939. a. Ribbentrop paktiga loovutati natsi-Saksamaa poolt Balti riigid „nõukogude mõjusfääri". Ja mõne kuu jooksul Nõukogude väed marssisid sisse. Sellest ajast alates nad (venelased!) on teostanud karmi programmi koloniseerimise, hukkamiste, küüditamiste ja mõrvade kaudu, et mitte ainult hävitada need kolm vabariiki, vaid ka nende rahvaste rahvuslikku meelsust. — Balti riikide ajalugu on olnud täis imestamisväärset julgust. Näit. Läti oli sajandeid jalgpalliks sakslaste ja venelaste vahel, kuid on visalt säilitanud oma keele ja kombed. Peatükis „kibestunud", briti konservatiivne rahvasaadik kirjutab „Leedu anastamisest, kes esines palvega venelaste ees, et „liita Leedut" Nõukogude Liiduga. 1941. a. sakslased kuulutasid sõja Venemaale. 100 tuhat leedulast haarasid relvad ja sundisid venelasi lahkuma nende maalt, enne kui saabusid sakslased. Pärast sõja lõppu, kui Nõukogud okupeerisid taas Leedu, tuhanded leedulased põgenesid metsadesse ja jätkasid kibedat partisani-sõda kuni 1952. a. (nagu võitlesid eesti metsavennad, millest dramaatiliselt on kirjutanud A. Viirlaid oma romaanides — A.). Vastavalt leedu pagulasandmeile. 350 000 leedulast küüditati Siberi koonduslaagritesse ajavahemikul 1945—1952. Ajal, mil toimus küüditamise ja allasurumise poliitika Balti riikides, toimus venelaste sissetoomine Balti riikidesse, et hävtada vabade rahvaste rahvuslikku omapära ja tunnust. Tulemuseks, „vabade" lätlaste, eestlaste ja leedulaste arv on vähenenud teravalt.

Enne Vene invasiooni Läti rahvaloendamise tagajärjel oli venelasi üks kümne vastu, nüüd (1979) venelaste arv Lätis moodustab ühe kolmandiku (1970. a. rahvaloenduse andmeil oli lätlasi Läri NSV-s — 56,8%! A.). Tuleb imestada, et 40-aastasele rõhumisele vaatamata seal ikka veel avaldatakse vastupanu.

T. Taylor lõpetab oma artikli väljasmugeldatud läkitusega Tallinnast: „Teiega, käitutakse kuninglikult. Kaks kuud juba on meie toiduainete-kauplused tühjad — kaubalaod on reserveeritud olümpiamängudeks. Teie teenistuses on ülemklassi kokad, kes tooduq Nõukogude Liidust (kas Moskvast?). Ainult, ärge unustage vaatamast jalakäijate näkku, eriti okupeeritud Tallinnas. Teie märkate neis ülimat põlgust".

☆

Ühtume läkituse tõepärase traagikaga. Küsime konservatiivselt parlamendiliikmelt, kes nutab nüüd krokodilli-pisaraid Venemaa poolt okupeeritud Balti riikide pärast, kus olid liitlased Jalta konverentsi päevil 1945. a. veebruaris ja Ungari ülestõusu puhul 1958. a. oktoobris? Venelased nimetasid Eesti Vabariiki pilkavalt „kartulivabariigiks", inglise konservatiivne rahvasaadik tituleerib seda „kirjamargi vabariigiks". Oh ajad, oh kombed! Ka need on haruldased.

ARTO

Süüdistus Katõni mälestussambal

Poolakate poolt Torontos püstitatud mälestussambal Katõni mõrvatud poola ohvitseridele, on sisse graveeritud julge süüdistus vene GPU vastu, mille sõnastuse hoidis saladuses mälestussamba organiseeriv komitee kuni avamiseni. Kardeti, et selle teatavaks tegemisel Nõukogude ja Poola kommunistlikud valitsused leiavad tee Kanada liberaalsete kohtute kaudu selle keelamiseks. See on esimene kord kus vabas maailmas süüdistatakse otseselt Nõukogude Liidu salapolitseid GPU'd sõjavangide mõrvamises. Sõnastus on tõlkes: Mälestuseks 15.000 Poola sõjavangile kes kadusid jäljetult 1940. a. vangilaagritest Venemaal. Nendest 4000 leiti hiljem ühishaust Katõnis, Smolenski ligidal mõrvatuna vene GPU poolt.

See on esimene mälestussammas vabas maailmas, mis süüdistab otseselt Nõukogude Liitu massmõrvades.

Khomeini tingimused pantvangide vabastamiseks

Senini vaikinud Ayatollah Ruhollah Khomeini tegi nüüd oma kõnes teatavaks tingimused USA pantvangide vabastamiseks, mis on aluseks peatselt algavatele arutlustele Iraani parlamendis. UAS peaks tagastama shahhi varandused, tühistama nõudmised Iraani vastu, vabastama külmutatud Iraani varad USA-s ja lubama mitte sekkuda Iraani siseasjadesse.

Juttu ei olnud enam pantvangide kohtu alla andmisest ega ka nõudest, et USA vabandaks oma „süütegude" pärast Iraani vastu.

Vaatlejad arvavad, et need tingimused pole lõplikud.

Toetus Helsingi kokkuleppe järelvalve komiteede uurimiseks

Prof. Tõnu Parming koos Yaroslav Bilinsky'ga on saanud 33,660 dollarilise toetuse USA The National Council for Soviet and East European Research käest et uurida Helsingi kokkuleppe järelvalve komiteesid Nõukogude riikides.

25 aastat Peetri kiriku õnnistamisest

Toronto Peetri koguduse 10-enda aastapäeva puhul, 22 aastat tagasi, kirjutas Ignas Tõrmaküla: „Kirik on mele rahva usu- ja elujõu tunnistajaks. Ei ole midagi suuremat ja võimsamat inimlapsele päikese all kui see ,et Jumal räägib temaga palgest palgesse. Kui eesti soost jumalasõna sulased suudavad teha kuuldavaks Jumala hääle maailma kõrvulukustavas käras, siis eestlased laias maailmas ei jäta iial maha oma emakeelset kirikut".

Nendes, eesti tuntud rahvuspoliitiku sõnades on defineeritud eesti emakeelse kiriku jõud ning tähtsus ja inimeste suhtumine emakeelsesse kirikusse. Üks kirikuist, kus kuulutatakse jumalasõna eesti keeles ja sellise selgusega, et see kostab üle välise, kõrvulukustavakära, on Peetri kirik Torontos. Seda kirikut on ehitatud 24 aastat ja kirikut armastav kogudus leiab ikka uusi ning huvitavaid täiendusi, kuidas seda jumalakoda rahvale lähedamaks ning kodusemaks muuta.

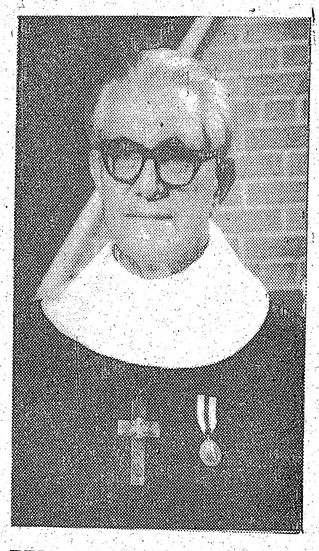

EELK assessor praost Oskar Puhm.

KOGUDUS KASVAB

Peetri kiriku ehitamine Torontos kujunes paratamatuks vajaduseks, kui 1950-endates aastates eestlaste tulek Kanadesse, asumine Suur-Toronto piirkonda ja astumine 1948. a. asutatud eesti koguduse liikmeks kujundas olukorra, kus koguduse kasutada olevat, St. John kiriku ruumid jäid kitsaks eestlaste usuliseks teenimiseks. Koguduse asutamise koosolekust 3. aug. 1948. a. võttis osa 70 kaasmaalast. Viis aastat hiljem oli kogudusel juba üle 2000 liikme ja neid tuli pidevalt juurde koguduse õpetaja Oskar Puhmi energilisel tegevusel. Valituna koguduse õpetajaks 31. okt. 1949. a. ta korraldas jumalateenistusi mitte üksi Torontos, vaid ka mitmes ümberkaudses linnas. Kiriku juures moodustati õpetaja algatusel ja hooldamisel Eesti Selts Torontos, Eesti Täienduskool, gaidide ja skautide üksused, rahvatantsijate rühm, näitering jt. Kasutatavad ruumid jäid kitsaks.

ALUSKAPITALIKS OPTIMISM

Kiriku ehitamise fondile pandi alus 1951. a. ja hakati otsima sobivat krunti, kuhu püstitada pühakoda. See leiti 1953. a. kahe suurtänava ristumise koha läheduses, hinnaks oli $36,500. Tasu nõuti sularahas 24 tunni jooksul. Kiriku ehitusfondis oli sellel päeval ainult $1500. Ülejäänud summa saadi St. John kiriku õpetaja Ernest Hahni vahendusel luteriusu Missouri sinoodilt ja 16. veebr. 1953. oli kogudus krundi omanik. Kiriku ehitamine rajati lootustele. Nende realiseerimiseks moodustati ehituskomisjon, esim. G. Orav, hiljem E. Meipoom ja finantskomisjon, esim. E. Aun.

Koos raha kogumisega chitusfondi diskuteeriti kiriku arhitektuurilisi aluseid. Arhitekt M. Bach koostas mitmeid kavandeid. Lõpuks koguduse täiskogu valis moodsas stiilis kujundatud kavandi. Kanadas see ehituslaad oli veel täiesti uudne ja äratas üldist tähelepanu. Kirikut käidi imetlemas ja temast kirjutati ajalehtedes. Esialgse kavandi kohaselt ehitus läinuks maksma $183,000. Selle summa kokkusaamist loeti võimatuks lähemate aastate jooksul ja seepärast otsustati kirik ehitada ettenähtust lühem, ilma tornita kõrvalhooneta. See võimaldas kokkuhoidu $50,000. 31. okt. 1954. täiskogu kinnitas kiriku ehitamise vähendatud plaani kohaselt ja 10 päeva hiljem alustas kiriku ehitustöödega Leedsi ehitusfirma. Kirik valmis 10 kuu jooksul ja õnnistati praost V. Viksi poolt 25. sept. 1955. Kirikus on 500 istekohta ja all saalis lisaks 300 kohta. Suurtel pühadel on jumalateenistustel olnud üle 1000 inimese. Kiriku ehitus, kaasaarvatud krundi hind läks maksma $195,000. Enamik sellest rahast saadi soodsatel tingimustel laenuna Missouri Sinodilt.

JUURDEEHITUSED

Koguduse suurenedes kasvas koguduse jõukus ja õpetaja tööpõld. 1960. a. osteti õpetajale pastoraat ja 1961. a. alustati alumise saali kõrvale väiksema saali ehitamist. Selleks kulus $26,000.

Suurem juurdeehitus algas 1968. a. Siis otsustati ehitada kirikule torn, lasti lõhkuda maha vana kõrvalhoone ja ehitati selle asemele moodne kirikla, vajaliste ruumideka õpetajale, noortele, naisringile ja korter abiõpetajale. Kavandid selleks koostas arhitekt A. Elken. Need ehitused viidi lõpule kahe aasta jooksul. Pärast lühikest vaheaega, 1974. a. järgnes kiriku sisemine ümberehitus. Kirik pikendati vastavalt esialgsele kavale, ja orel, mis oli paigutatud altari taha, viidi ülesse rõdule. Kiriku soojendussüsteem moderniseeriti. Kiriku kellatorn ja sisemine ümberehitus õnnistati praost Karl Raudseppa poolt 1975. a.

Rahuldamatuks jäi kiriku õhujahutus. Selle ehitamisele asuti 1978. a. ja viidi lõpule 1979. a. Nii on Peetri kirikut Torontos ehitatud 24 aastat ja võimalik on, et mõned ehitused või ümberehitused seisavad veel ees, mis kiriku ilusamaks ja hubasemaks võiks aidata muuta. Koos juurde- ja ümberehitustega Peetri kirik on läinud maksma üle $400,000. Kõik see raha on pandud kokku koguduse liikmete poolt. Kirik on võlavaba.

EHITAJAD JA TEENIJAD

25. sept. möödub Peetri kiriku sisseõnnistamisest 25 aastat. Koguduse asutamine ja kiriku ehitamine on paljude andunud eestlaste ja õpetaja Oskar Puhmi elutöö. Aeg on toonud palju hõbedat nende juukstesse. Koguduses on üle 4000 liikme ja alates 1957. a. ta on EELK liige. Õpetaja on valitud EELK assessoriks ja Kanada praostiks. Kuninganna Elizabeth II 25 aasta ameti juubeli puhul ta vääristati, teenete eest Kanada ühiskonnas vastava hõbemedaliga.

Õpetaja abikaasa, Meta Puhm on olnud kõik need aastad oma mehe kõrval andnud kiriku tööline ja aidanud eriti kaasa pühapäevakooli tegevusele ja naisringi tööle.

Lähemateks kiriku ehitustööde ettevalmistajateks ning läbiviijateks on olnud koguduse esimehed E. J. Poola, J. Reial, O. Paas, K. Betlem, E. Runge, J. Laanes, A. Nõmmik, K. A. Kadak ja T. Tralla. Koguduse organistideks on olnud tuntud helikunstnikud L. Avesson, U. Kasemets, I. Korjus ja mitmed teised. Kiriku ruume kasutavad, koguduse poolt ellukutsutud organisatsioonid: laulukoor Cantate Domino, juhat. Charles Kipper; noortekoor, juhat. Margit Viia; vaimulik orkester, juhat. I. Korjus. Alalisteks ruumide kasutajateks on veel Pühapäeva kool, juhat. Ilma Joutsi. Naisring kasutab oma, nägusalt sisustatud ruumi, juhat. Miralda Leetmann ja noorteruumi koos teiste kõrvaliste ruumidega skaudid ja gaidid. Koosolekuteks ja pidulike koosviibimiste korraldamiseks on ruumide kasutamist alati võimaldatud. Ainukene tingimus on, et maailma väline kära ei tuleks segama jumalasõna kuulutamist.

Toronto Peetri koguduse õpetaja praost Oskar Puhm jõulukiriku altaris, mis kuus aastat tagasi sai oreli asemel tellistest tagaseina imposantse ristiga.

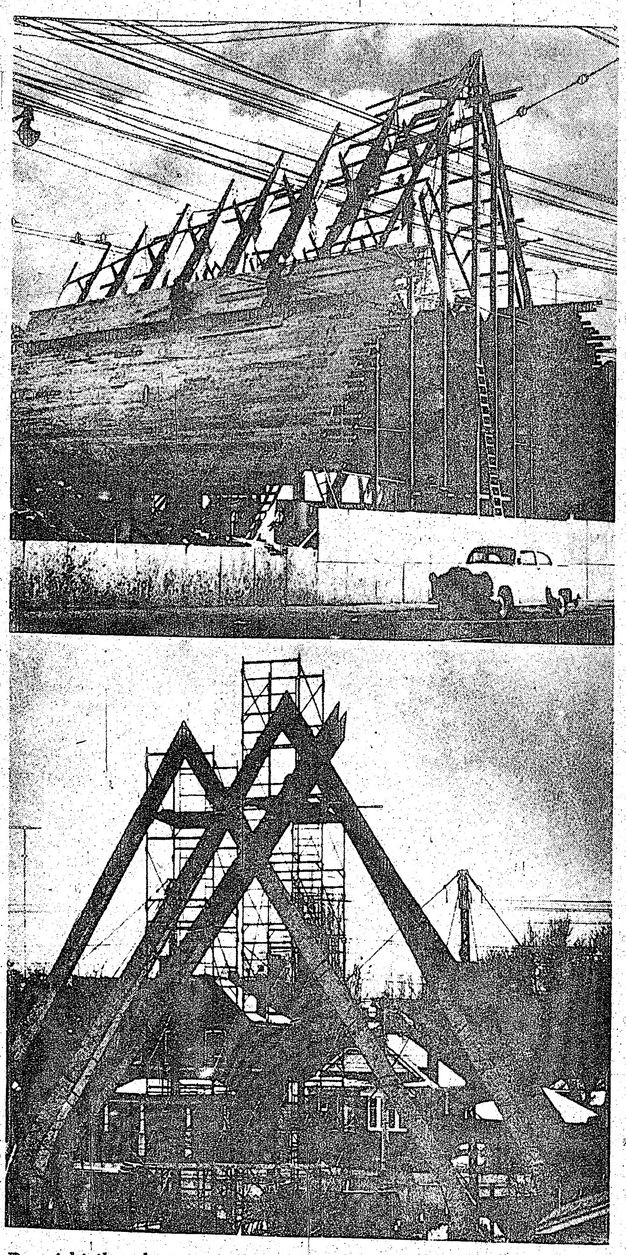

Peetri kiriku ehitamine algas 1954 a. novembris ja kestis kümme kuud. Kõrgeid kiiljaid sarikaid rakendav uudne ehitusviis äratas üldist tähelepanu.

Eesti keele kursused algavad

Eesti kelee kursused teistest rahvustest või ka meie oma ühiskonda kuuluvaile täiskasvanuile, kes eesti keelt ei valda või kes seda vähesel määral oskavad, korraldatakse varemate aastate eeskujul ka algaval 1980/81 õppeaastal.

Tunnid toimuvad Toronto linna koolivalitsuse õhtuste kursuste raames Northern Secondary koolimajas, 851 Mt. Pleasant Rd. (Peetri kiriku vastas). Osavõtta soovijate arvust olenevalt on kavas algajate kursus esmaspäeva ja edasijõudnute kursus neljapäeva õhtuti. Kursuste lektoriks on Endla Komi.

Registreerimine toimub ülaltoodud aadressil esmaspäeval, 22. ja teisipäeval, 23. septembril kella 19.00 kuni 21.00.

Lähema informatsiooni vajaduse korral palume pöörduda T.E.S. Täienduskoolide sekretäri pr. Leida Marley, telefon 223-0080, või õhtuti Endla Komi, telefon 447-7610, poole.

Palume kõiki selle teadaande lugejaid aidata kaasa, et see levineks nende hulgas, kellel võiks olla soov alustada eesti keele õppimist või kes oma seniseid teadmisi sooviks sellel alal täiendada.

KOOLIKOMITEE

Gaidi- ja skautjuhtide aastakoosolek

27. ja 28. septembril toimub Kotkajärvel järjekordne noorte juhtide „parlament". Seal üksused annavad aru möödunud aasta tegevusest, kavandavad järgmise aasta üritusi ja valitakse uued juhtkonnad.

A. K. algab laupäeval, 27. sept. kl. 10.00 hommikul ja osavõtumaks on $5.00 isikult.

Paluks noortejuhtidel see teade võtta ametliku kutsena.

EGMK ja ESMK

Teadaanne pensionäridele

Eesti Pensionäride Klubi raamatukogu avatakse kolmapäeval, 1. okt. Samuti alustavad tegevust male-, bridzhi- ja käsitööring. Võimlemine algab 29. sept.

JUHATUS

Pühapäevakool täiskasvanuile

Toronto Eesti Evangeelne Kogudus alustas kevadel laste pühapäevakooli kõrval ka pühapäevakooli tegevusega täiskasvanuile. Kanada kirikutes on see tavaline, kuid eesti kogudustes pole see senini suuremal määral kasutusele võetud. Kogemused Evangeelses koguduses on aga head ja kogudus on otsustanud sügisel jatkata selle tegevusega. Kevadised õppetunnid käsitasid ainet: „Piibli inspiratsioon ja autoriteet." Sel sügisel koguduse pastor Allan Laur koos kooliõpetaja Toomas Rütmik'uga õpetab ainel: „Piibli prohvetlikud ennustused." Käsitatakse väga ajakohaseid küsimusi, näiteks: Mis juhtub lähematel aastatel poliitiliselt ja majanduslikult meie maailmas: Kuidas laheneb Iraani kriis? Mida toob tulevik Venemaale? Millal tuleb Jeesus?

Täiskasvanute pühapäevakool peetakse koguduse kirikusaalis Stone Church'is 45 Daventport Rd. pühapäeviti kell 1.15 p.l. Loengud on pooletunnised ja algavad pühapäeval, 21. septembril. Kogudus ütleb teretulnud kõikidele kaasmaalastele.

T.E.R.P. Kungla harjutustunnid

algavad kolmap., 17. sept. Eesti Majas. Uued tantsijad kl. 6.30 õ. Endised tantsijad samal ajal kui eelmisel aastal. Informatsiooniks helistada 221-9735 — R. Kivi.

TEADAANNE

Northern Secondary School, 851 Mt. Pleasant Rd. on eestlaste rahvaröiva valmistamise klassi registreerimine 22. sept. kl. 6—9 õ. ja 23. sept. kl. 7—9 õ. Kõik, kellel südamel meie rahvuslik tekstiilkunst palutakse tundi ilmuda 1. oktoobril kl. 7.30 õ. Informatsioon tel. 239-9587.

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

TEATRIHOOAJA UUDNE ALGUS

Kaua põuatsenud Toronto eesti teatriellu tõid möödunud nädalalõpul uut, värsket elu ja lootust noored näitlejad uhiuue ühevaatusliku näidendiga „Sündmused sureval planeedil". Selle autoriks on 28-aastane Elmar Maripuu Inglismaalt, kes seal ülikooli lõpetas võrdeva kirjandusteaduse ja teatri alal. Esitatud lavateose kirjutas ta möödunud aastal New Yorgis. See on varem esitatud New Yorgi kultuuripäevadel ja Kotkajärve Metsaülikoolis.

Ühteainsasse vaatusesse on tihedalt mahutatud nii lavaline tegevustik kui ka ideede problemaatika. Teost tutvustades on nimetatud, et selles käsitletakse eesti pagulasnoorte hingelisi probleeme. Tegevus toimub New Yorgis, kuid selle võiks samahästi asetada ükskõik millisesse lääne-maailma suurlinna. Samuti on eesti pagulasnoorte hingelised probleemid identsed kõigist teisist rahvusist noorte omadega, isegi mitte-niinoorte omadega.

Vaatluse alla lükkuvad nii erinevad probleemid nagu naise ja mehe vahekord (vaimne ja füüsiline), majanduslik karjäär vs. kunstiline looming, kunsti mõte ja tulevik, looduse saastamine ja ekoloogia, maailma võimalik hukkumine, noorema generatsiooni depressioon ja enestehävitamise aje, jne. Väga imponeeriv valik! Loomulikult pole autor olnud võimeline nii paljusid okkalisi küsimusi lahti harutama ega neile lahendusi pakkuma. Ta on aga oma näidendis esitanud soodsa pinnase, milles tänapäeva paljud eluprobleemid usutavalt kiratsevad, nagu peategelase toalilled (eriti magamistoas, paljude probleemide algkohas). Botaanik Mihkel Sootsi diagnoos maksab nii toalillede kui ka üldolukorra kohta, kui ta leiab, et need on haigevõitu. Tegelased leiavad ise, et maailma vigade ja haiguste parandamiseks peaks vana hävitama ja uue loomisega alustama. Kahjuks on noorte hävituskirg võikas „mängus" vaid alkoholi ja droogide negatiivne tulemus ilma millegi uue asemele loomiseta. Sellejuures lõhuvad nad oma asendamatu suure vaevaga loodud kunstilise loomingu. Seal on jällegi võidukalt paremas olukorras majanduslikult edukas direktor Vello Peterson — tema korteri laastangut saab rahaga jälle hüvitada, kuid kunstnike elutöö loomingut ja hingeelu laastamist on võimatu taastada. Sellele tulemusele jõudmine on mõtlemapanevalt hoiatav.

Noored näitlejad sukeldusid sügavalt oma osadesse, alguse kohmetusest ja närveerimisest endid lahti mängides. Nende esinemisestiil oli ajakohaselt vaba ja realistlik, saavutades homogeense ühtluse ja hea kokkumängu laval ning pideva kontakti publikuga. Intiimteatri mõõduline saal sulatas vahepiirid lava ja saali vahel. Diktsioon läks kohati kaduma, kuid mitte näitlejate sisseelatult zhestikuleeritud emotsioonid, inspireeritud teksti ja sündmustiku arengust. Dialoog oli tihedalt vaimukas ja huumoriga pipardatud, kuigi mitte eriti originaalne. See oli neorealistlikult ilustamata, mis põhjustas lavastaja diskreetse eelhoiatuse, et teose vaatamine pole soovitav alaealistele. Kõik neli osalist olid peagu võrdselt head: Jaan Kuuse New Yorgist iseteadva, elunautiva „public relations" direktor Vello Petersoni osas, Katrin Kannel Torontost tundelise, ürgnaiseliku poetess Epp Kuusikuna, autor Elmar Maripuu Inglismaalt kannatava Kristuse ilmega kunstnik Mardi Ristsaare rollis ja lihtne, reallstlik botaanik Mihkel Soots Mati Vaga käsituses Portlandist.

Lavakujunduse loomisel töötasid kaasa Linda Laas, Harri Mürk, Linda Saaliste, Rita Sui ja Merike Teene. Valgustus oli Kalle Naelapea kätes. Lavastajana oli südikat tööd teinud Linda Pakri, andes parima antud võimalustes ja asukohas. Tuleb märkida, et teatrisaal laguneva hoone kolmandal korral jättis korrastamata ja sünge mulje, ning alles lavavalguse süttides ja noorte näitlejate mängu sisse elades sai vabaneda ümbruse ängistavast pitsatist. Publik reageeris näidendile elava kaasaelamise ja aplausidega. Elmar Maripuu sai sületäie lilli ja etenduse lõppedes kogunesid kõik muljeid arutama esikusse kaetud kohvilaua ümber.

lt

Ontario Moodsa Võimlemise Liidul

on järgmised moodsa võimlemis Klubid Ontarios:
„Arabesque" Tor., „Sisu tytöt" Tor., „Lytton Park" Tor., „Taevas" Tor., „Kalev Estienne" Tor., „Trillium" Tor., „Tiidus" Tor., „Ritmika" Tor., „Manor Rd." Tor., „Collingwood" Collingwood, „Estonians" Sioux Ste. Marie, „Sampo" Sudbury, „Kanata" Ottawa, „Rhytmica" Thunder Bay, „Lincoln", St. Catherines, „Marinettes" Huntsville, „Madmoiselles" Leamington.

Informatsiooniks helistada Moodsa Võimlemis Liidule — 429-7701.

Toronto Eesti Maja vajab nais- või meessoost
KOJAMEEST
Informatsiooniks helistada tel. 466-6237

„Meie Elu" nr. 38 (1596) 1980

is kuus aastat tagasi sai

NE ALGUS

ased leiavad ise, et maailma
a haiguste parandamiseks
na hävitama ja uue loomise-
ma. Kahjuks on noorte hä-
võikas „mängus" vaid alko-
roogide negatiivne tulemus
legi uue asemele loomiseta.
es lõhuvad nad oma asenda-
ure vaevaga loodud kunsti-
ingu. Seal on jällegi võidu-
mas olukorras majandusli-
as direktor Vello Peterson
korteri laastangut saab ra-
e hüvitada, kuid kunstnike
mingut ja hingeelu laasta-
oimatu taastada. Sellele tu-
jõudmine on mõtlemapane-
av.

näitlejad sukeldusid süga-
osadesse, alguse kohmetu-
ärveerimisest endid lahti
Nende esinemisestiil oli
lt vaba ja realistlik, saavu-
mogeense ühtluse ja hea
ngu laval ning pideva kon-
ikuga. Intiimteatri mõõdu-
sulatas vahepiirid lava ja
. Diktsioon läks kohati ka-
d mitte näitlejate sisseela-
tikuleeritud emotsioonid,
ud teksti ja sündmustiku
Dialoog oli tihedalt vaimu-
umoriga pipardatud, kuigi
originaalne. See oli neo-
t ilustamata, mis põhjus-
aja diskreetse eelhoiatuse,
vaatamine pole soovitav
e. Kõik neli osalist olid
rdselt head: Jaan Kuuse
gist iseteadva, elunautiva
ations" direktor Vello Pe-
as, Katrin Kannel Toron-
elise, ürgnaiseliku poetess
ikuna, autor Elmar Mari-
maalt kannatava Kristuse
nstnik Mardi Ristsaare rol-
e, realistlik botaanik Mih-
Mati Väga käsituses Port-

nduse loomisel töötasid
a Laas, Harri Mürk, Linda
ita Sui ja Merike Teene.
oli Kalle Naelapea kätes.
a oli südikat tööd teinud
ri, andes parima antud või-
a asukohas. Tuleb märki-
risaal laguneva hoone kol-
orral jättis korrastamata
ulje, ning alles lavavalgu-
ja noorte näitlejate män-
ades sai vabaneda ümbru-
vast pitsatist. Publik rea-
endile elava kaasaelamise
lega. Elmar Maripuu sai
i ja etenduse lõppedes ko-
ik muljeid arutama esi-
id kohvilaua ümber.

lt

või meessoost

EST

l. 466-6237

Joann Saarniit

Muistne Sumer

Eufrati ja Tigrise jõgede vahelisel alal Ees-Aasias elasid sumerlased, keda peetakse esimeseks eelajalooliseks rahvaks maakeral. Sinna on mõned uurijad paigutanud ka eesti rahva hälli.

Kuni 1979. aastani on ilmunud sumerlastest enam kui 150 teaduslikku teost ja üle 100 mitteteaduslikku. Toetudes nendele on kunstnik Joann Saarniit koostanud kokkuvõtliku Sumeri avastamise loo, millest avaldame väljavõtteid.

3.

Sumerlaste kiilkirja lugema õppimiseks kulus hulk aega. Göttingeni gümnaasiumi abikooliõpetaja G. F. Grotefend (1775—1853) pühendas aastast 1802 oma elu raidkirjade lahtimõistatamisele.

Ta tegi kindlaks, et kiilkirja tähvlid on käsu korras tehtud valitsejate poolt, lugeda tuleb vasakult paremale ja (juutidel vastupidiselt), üks märk kordub pidevalt. See oli kuninga tiitel. Tiitli taga pidi asuma kuninga nimi. Ta luges Kreeka ajalugu, kus esinevad valitsejad Vana-Pärsias, luges läbi „seitsmenda" raamatu antiiksetest sõdadest ja hakkas siis kiilkirja nagu ristsõnamõistatust lahendama. Näiteks kui valitsejal sündis poeg oli märgitud kiilkirja tähvlil poja nimi ja kunagi hiljem märgib poeg oma perekonna liikmete nimed j.n.e.

See oli võti Mesopotaamia kiilkirjade saladuste avamiseks. Kuigi osaliselt. Sinna jäigi peatuma Grotefendi uurimised. Kuid nelikümmend aastat hiljem jatkub teiste poolt tema kiilkirja seletamist, kuid ikka veel osaliselt. Paljud teadlased pühendasid kogu oma elu kiilkirjade deshifreerimiseks. Raskus seisnes selles, et polnud võimalik kindlaks teha, millises keeles see kiilkiri on, kas sküüdi, elami, suusa ja veel mitmeks muuksi keeleks.

Inglane H. C. Rowlinson (1810—1895) tõestas 50 kiilkirja märgi tähenduse ja see olevat elami keel, täiesti uurimata keel Susa piirkonnas, tänapäeva Edela-Iraanis. Kuna see kokku langes Botta ja Layardi leidudel asuva kirjaga, oli see Assüüria-Babüloonia kiri. Nii loeti kokku 642 märkkirja ehk kiilkirja.

Juudid olid kohe pakkumas oma heebrea alfabeedi põhialuseid, nad lähtusid eeldustest, et assüüria ja babüloonia keel kuuluvad semiidi keelte rühma, kuid asjata.

Rawlinson kopeeris „Aarete raamatu" raidkirja teksti, muretses kõik kiilkirja käsitlevad raamatud, töötas 13 aastat, et lahti arutada „Aarete raamatu" tähtsust järgnevatele põlvedele. Ta tõestas Londonis, et kiilkiri on kasutatud elami kaudu assüüria-babüloonia aegadesse laenatuna.

SUMERID

Maailma suuremad riigid rajasid ülikoolidesse assüroloogia kateedrid kus õpiti assüüria-babüloonia keeli, mille tulemuseks oli, et aru saadi kuni 10 tuhandest väljendist. Edasised avastused näitasid, et kiilkirja kasutasid peale assüürlaste ja babüloonlaste ka pärslased, hetiidid Väike-Aasias, Araabia kõrbest kuni Kaukasuse maaladele. Teadlased kinnitasid ,et semiidi keele mõningad sõnatüvel on vastuvaidlematult mitte semiitlikud. Sellest lähtudes arvati, et assüürlased-babüloonlased olid kellegi teise vanemalt rahvalt sõnu ja tähendusi üle võtnud! Kuid kes oli see rahvas kellelt võis märke ja kiilkirja laenata?

Kahtlematult mitte semiidi keelest. Ja missuguse vanema rahva keelest?

Pariisi assürialoog Jules Oppert (1825—1905) ja küsiti: — kes oli see rahvas kes elav Babüloonias enne Babüloonlasi? Oppert vastas: „SUMERID".

Oppert oli sündinud Hamburgis, lõpetanud Kieli ülikooli ja lahkus Saksamaalt antisemitismi pärast. Ta valis elamiseks Prantsusmaa, õppis assürialoogiks. Sõna „sumerid" on ta kasutanud 1855 ilmunud uurimuses seoses ekspeditsiooniga Messopotaamiasse 1859. aastal. Oppert pidi täpselt tõestama, et sumerid elasid kaua enne assüürlasi, babüloonlasi ja semiite Mesopotaamias. Abi tuli temale paljude aastatuhandete tagant, ajast mil tema juudi esivanemad piinlesid Paabeli vangipõlves Assüüria kuningate piitsa all. Sealt pärinesid savitahvlid kus ühes tulbas olid esemete nimetused uushassüüria keeles ja teises tulbas samad nimetused tundmatus muitses keeles (kiilkirjas) mida kasutati jumalateenistustel — vana-sumeri keeles.

Esimesi viis kiilkirja märki (suurendatult), mille avastas Schipano aastal 1626.

Kokkuvõtteks: vanad Babüloonia valitsejad tituleerisid endid „sumeri ja akkadi" valitsejateks. Akkad on selle piirkonna geograafiline nimetus kus elasid semiidid. Sumer on Babüloonia mitte-semiitliku elanikonna asustusala nimetus, sellepärast võime Babüloonia mittesemiitlikke asukaid nimetada sumerlasteks ja nende keelt sumeri keeleks.

Ainult — kas see on tõsi? Tuli leida sumeri varemeid, skulptuure ja raidkirja. Maailma teadlased rühkisid surnud inimeste suurust, tõde ja pettust valgustama.

KALDEA VARAD

Kui Oppert oli lausunud „sumeri", oli samalajal 18. aastane Sarzec (1837—1901) Lääne-Prantsusmaal diplomaadiks õppimas. Oma kehaehituse ja tõmmu näoga sobis ta hästi Lähis-Itta Basrasse konsulaar teenistusse.

Ta teritas kõrvu, spekuleeris muinsusesemetega, kuulas maad ja otsis nagu teisedki temasugused mõnda kõrgemat küngast „tõelist varakambert". Selle ajani ei teadnud Sarzec arheoloogiast mitte midagi. Ajaviiteks lisasissetulekuks asus ka tema Tello piirkonnas väljakaevamist teostama. Tal oli õnne kui ta sattus Lõuna-Mesopotaamias piibelliku nifetusega Kaldea varadele, mis olid leidudest kõige vanemad, ja vanemas keeles kiilkirjadele mida arheoloogid tõestasid, olevat pärit umbes 4000 e.Kr.S. Tello küngas oli varjanud endas Sumeri linna varemeid.

Väljakaevatud esemete hulk oli suur ca 3000 tahvlit, 12 skulptuuri varasemast sumeri ajast, seega 1000 aastat varem kui Egiptust valitses Ramses Suur, 1000 aastat varem Caesarist Roomas.

PÜHA LINN NIPPUR

Sellistele avastustele reageeris ka Ameerika Orientaistika Selts 1884. a. „Baabüloni uurimisfond'i" nime all, raha oli külluses ja ka teadlasi. Võeti ette süstemaatiline kaevamine Baabülonist kuni Eufrati ja Tigrese suudmeni. Üle 2000 tahvli saadi kokku ja toimetati Chicago ja Philadelphia muuseumi. Kaevamised jatkusid, kuid katastroofiga — kallale tunginud kõrberöövlid ja nende kätesse langes tuhandeid dollareid kullas mis oli palkadeks töölistele. Muinasesemeid nad ei võtnud. Ei avastatud seal ühtki piibelikku linna, kuid raidkirjad tahvlitel näitasid, et seal asus Sumeri linn Nippur. Kõige omapärasemaid Sumeri linnu „Sumeri Vatikan". Püha linn Nippur.

Järgnes rida Am. arheolooge ja arhitekte, kes Peters'i juhtimisel „Babüloni uurimisfond'i" ülesandel 1890. avastasid Sumeri valitseja Urnammu, Sulgi, Susina ja teiste nimed, ja Nippuri linna kaitsja jumala Enlili templi torni.

Uurimistööd jatkuisd J. H. Haynes, J. A. Mayer, H. V. Hilprecht'iga, kuid need mehed polnud omal kohal kuna neil puudus spetsiaalne ettevalmistus. Ainult hea õnnega avastasid nad juhuslikult Nippuri lähistel sumeri prototüübist „Paabeli torni!" Kuigi Koldway oli välja kaevanud kuulsa Paabeli torni alusmüürid polnud siiani ettekujutust kuidas ta tõeliselt välja nägi. Prototüüp Nippurist tõestas, et babüloonlased ja assüürlased olid eeskuju võtnud Sumerilt. Astmed taeva poole olid nagu kunstlikuks mäeks mis viisid teooriale, et sumerid olid Mesopotaamiasse sisse rännanud Idamaa mägialadelt, kuna Eufrati ja Tigrese vahelisel tasandikul ei leidnud mägesid, millede tippudel nende kujutelmade järgi asusid jumalat, siis nad lihtsalt püstitasid jumalatele mäed. Ameerika avalikkus jäi oma kaevajate tööga rahule, nad olid avastanud Sumerite religioosse ja kultuurilise peakeskuse ja kõige vanema tsikuraadi (templi). Möödus aastakümneid enne kui selgus tahvlitelt sumeri kirjanduse ja poeesia kõige vanemad näited.

USA rajalt

DEMORALISEERIV VABADUS

Vabaduse tunnetus on lähedane meile kõigile, kes on põgenenud selle puudumise ja riigivõimu vägivalla eest. Me peame õigustatuks vabadust poliitiliste küsimuste hindamiseks, vabadust ennast avaldada kõnes ja kirjas jne. Kui me mõistame ühtlasi, et vabadus ei saa olla piiramatu, niivõrd kui inimene kuulub teatud ühiskonda ja on sellega ühendatud teatud põhiprintsiipide kaudu, nagu isamaalsus, loomulikkusest tulenev moraalne hoiak jne. Neid printsiipe võib teatud määral „venitada" või muuta ühes või teises suunas, kuid mitte täiesti kaotada — see oleks siis nihilism.

Mis me aga näeme meie ümber toimuvat? Vabaduste nõudjad on pealetungil nendele, kelle arusaamine vabadusest on teistsugune. Nad tahavad ümber kujundada kasvatuslikku ning ühiskondlikku moraali oma arusaamiste kohaselt, mis teistele tunduvad hoopis haiglastena ja perversetena. Lastevanemad, kes loomupäraselt on vähemalt esimesed oma laste kasvatajad ja neile ühiskondlik-moraalsete mõtete sisendajad, leiavad sageli, et keegi on mõtelnud nende eest ja sunnib nende lastele koolis peale seksuaalseid kujutlusi või isegi kriminaalseid mõtteid (ühes koolis oli õpilastele antud kirjatöö teemaks — kuidas teostada edukas inimröövi).

Seda suunda toetab ja edendab agaralt ka TV, mille saatekorraldajad olid kõvasti selle vastu, et teatud õhtupoolsetel tundidel, mil lapsed vaatavad TV-d, oleks keelatud seksuaalse tegevuse näitamine. Uudsena on nüüd lansseeritud idee sünnitamisest kui „family affair'ist". See seisab selles, et ema sünnitamise teeb kohal kaasa kogu perekond, s.t. ka lapsed kõige nooremaist alates. Nii näidati TV-s niisugust „affair'i", kusjuures 8aastane poiss oli asetatud just sünnitaja jalgade ette, et jälgida toimuvat üksikasjaliselt. See näitab, et vastav ajude pesemine on andnud tagajärgi ja noorem generatsioon peab sellist labasust õpetlikuks.

Ulatuslik ajude pesemine perversuse suunas toimub moes olevate ja hoogsalt arendatud homoseksuaalide nn. õiguste nõudmise kampaaniatega. Me teame, et looduses toimub loomulikust peajoonest kõrvale kalduvaid väärarenguid. Üks selliseid on ka homoseksualism, ja seda tuleb summutada ja tagasi tõrjuda, aga mitte avaliku kisa ja käraga kuulutada ja propageerida. Tegemist on psühholoogiliste häiretega, mis on külgehakkavad, kui neid intensiivselt sisendada, millest tuleks hoiduda.

Kuid mida nõuavad homoseksuaalid selle asemel? Selle on vastavate publikatsioonide põhjal kokku võtnud nädalaleht National Enquirer. Nad nõuavad, et homoseksuaalidel oleks õigus esineda sellistena igal ajal, igas kohas ja igal viisil; et homoseksuaalid võivad pidada igat ametit — olla kooliõpetajad, kasvatajad, kirikuõpetajad ja nõnda osa võtta lastekasvatusest; et lastele koolides tuleb õpetada kõiki inimliku seksuaalsuse vorme, ja et ükski neist pole parem ega halvem; et kõik oragniseeritud religioonid mõistetaks hukka, kes aitavad tõrjuda homoseksuaalsust; et kõik seksualismi avaldused peavad olema seaduse kaitse all ja sanktsioneeritud ühiskonna poolt. Selles viimases punktis kõneldakse küll kõikidest inimliku seksualismi avaldustest, kuid tegelikult nõuavad homoseksuaalid kõiki õigusi vaid omale, mitte aga teistele perversetele avaldusvormidele, nagu sadism, sodoomia jne.

Lõpuks soovitatakse homoseksualismi kasutada ühe rasedusvastase abinõuna, nagu kuulus „Pill". On siis arusaadav, et tekib tugev vastutõrje ühiskonnas. Rõhutatakse, et homoseksuaalid ei saa nõuda kõike tegevusvabadust, nagu ka teised perversiteedid, vaid aga küll nõu ja abi, nagu skizofreenikud ja muud haigusliku kõrvalekaldega isikud.

E. N.

RAAMATU LEVITAMINE KEELATI NEEME JÄRVI PILDI PÄRAST

LONDON (E. H.) — Neeme Järvi Londonis olles leidus võimalus temaga vestelda. Ta on väga sõbralik ja jutt temaga sobib kergesti ka mittemuusika inimesel.

Selgus, et lahkumist Eestist oli kiirendanud poja haigus. Temale oli koolis koos teiste õpilastega tehtud süstimine tetanuse vastu, mille suhtes tema organism osutus allergiliseks. Neerud haigestusid raskel kujul. Kuna puudusid vajalikud ravimid, ega polnud lubatad neid tellida ka välismaalt, siis ei andnud sealne ravi mingeid tulemusi ja noor elu oli tõsises hädaohus. Nüüd on ta Ameerikas täielikult paranenud ja koolis oma vanusele vastava klassi, mille alustas möödunud sügisel Eestis, teistega koos lõpetanud.

„OLEN VABA MEES"

Jutt kulgeb kodumaale. Harjunud ettevaatusega küsin, kas tohin teha märkmeid ja neid avaldada. „Mina ei karda midagi", vastab Neeme Järvi: „Olen vaba mees, võin rääkida kõigest, millest tahan". Ja juba ta jutustabki lõbusalt tema lahkumisel Eestis levinud uuema nalja. Kui inimesed astuvad tühja kauplusse, siis löövad nad käsi kokku ja hüüavad: „Mida siin kõik ei ole!" Elu Nõukogude Liidus nimetas ta kõige primitiivsema elu näiteks, kus inimesed peavad elama erakordselt primitiivselt. Nende silmi püütakse kinni hoida, et nad ei näeks kapitalistliku välismaa rikkalikult täidetud kaubamaju ja üldist elustandardit, mida ei saa võrrelda sealsega.

„Teie perele oli välismaa vist küll suureks üllatuseks?" poetan omapoolse küsimuse.

„Olin ju isiklikult välismaal mitmel korral käinud, perele rääkinud ja kingitusi kaasa viinud, aga üllatus oli ikkagi suur. Väljas oli raha alati väga vähe, kuigi siin hästi tasuti. Suurema osa sellest pidin andma Moskvale". Kõige hullem oli see, et ma ringi reisides pidin elama suurema osa oma ajast lahus perekonnast. Naist ei tohtinud kaasa võtta, rääkimata lastest."

LOOBUS JUHATAMISEST SOOMES

Kahekümne aasta säästudega oli ta möödunud kevadel ostnud auto ja kavatsenud koos perekonnaga teha automatka Eestist Soome Savonlinna sõpra külastama. Luba perekonna kaasaviimiseks välismaale tuli taotleda Kultuuriministrilt. Vastav avaldis rännanud Tallinna ja Moskva vahet. Tallinnas öeldud: Moskva otsustab ja Moskvas: Tallinn otsustab. Suure tegemise peale sai naine loa, lapsed aga mitte. Kõrgem ametikandja, kellaga ta asju ajas oli öelnud: „Kuidas teie üldse selle peale saite tulla, et lapsi kaasa võtta? Kuna lapsi kaasa võtta ei saanud, siis jätsid ka vanemad reisi tegemata.

Tänavu on Savonlinnas suured muusikapidustused, kuhu üheks juhatajaks oli kutsutud Neeme Järvi. Kui korraldav komitee oli Helsingis pidanud koosolekut, oli sisse marssinud N. Liidu kultuuratašhee ja teatanud: „Kui teie kavatsete kutsuda Neeme Järvi, siis jäävad kõik vene muusikud tulemata". Nimelt oli Savonlinna kutsutud terve rida vene muusikasuurusi. Sellest kuuldes oli Neeme Järvi kohe oma kavatsusest loobunud, et ära hoida soomlastele tekkida võivaid ebamugavusi.

REIS KANADASSE

Veel ühe loo jutustas ta N. Liidu mentaliteedist. Seoses Olümpiamängudega ja regatiga Tallinnas oli trükitud 120,000 eksemplaris, luksuslik, rohke pildimaterjaliga kaunistatud suurekaustaline reklaamvihik. Kaks keskmist lehekülge selles olid pühendatud eesti kultuurilie, kus olid loendatud helikunstnikud, nende hulgas ka Arvo Pärt ja Neeme Järvi. Nende lahkudes Eestist olid mainitud kultuuri lehed välja rebitud ja asendatud uutega, kus puudusid nende nimed.

Oma lähimaist kavatsusist mainis ta, et loodab nüüd puhata. Oli ostnud auto ja kavatseb koos perekonnaga teha automatka, et mõnevõrra tutvuda USA-ga ja riivata Kanadatki. Sügisepoole algab aga jällegi pingerikas töö. Kaheks aastaks on sõlmitud rida lepinguid. Neist suur osa Metropolitan ooperiga New Yorgis, kus ta juhatab oopereid „Padaemand" ja „Müüdud mõrsja" paljudel kordadel nii kohapeal kui ringreisidel. Peale selle on rida teisi lepinguid. 1-sel jaanuaril 1982 algab Göteburgi sümfooniaorkestriga sõlmitud kolmeaastane leping, mille põhjal ta aasta kestel juhatab 15 kontserti. Selleks lendab ta kohale, nagu tegi seda orkestri praeguse ringreisi puhul. Alaliseks elukohaks jääb ikkagi USA, kus ta on juba mõnevõrra kohanenud.

Salme Pruuden

Neeme Järvi dirigeerimas — pilt, mis kadus pärast tema väljarändamist okupeeritud Eesti väljaannetest.

☆

Seoses Neeme Järvile Londonis osaks saanud tunnustusega kirjutab „Välis-Eesti" (.1 7. 80.) „Vastupidine on aga reaktsioon okupeeritud Eestis. Seal keelustati luksuslik värvitrükis 1979. aastal ilmunud suureformaadilise fotoraamatu „Merelinn Tallinn" levitamine. Selle fotograaf on rahvusvahelisel tasemel fotograaf Gustav German, kes on lapsepõlves küüditamist tunda saanud. Tema raamat oli trükitud Budapestis eksklusiivselt heal paberil ja reproduktsioonis. Raamat oli ilmselt mõeldud olümpiaregati rahvusvahelise esindusraamatuna. Selle levitamine aga keelustati, kuna selles leidub foto Neeme Järvist dirigendipuldis. Raamatu formaalne hind oli seitse rubla, nüüd on selle väärtus mustal turul juba sada rubla."

Eesti Komitee auhind Richard Norvellile

STOKHOLM — Eesti Komitee Rootsis määras käesoleva aasta auhinna ESTO-80 peakomitee esimehele Richard Norvellile, kes oli ESTO-80 ettevalmistuste ja läbiviimise tegelikuks juhiks, näidates selles vastutusrikkas ülesandes suurt indu ja head organiseerimisvõimet.

Auhinna määramisega ESTO-80 peakomitee esimehele avaldab Eesti Komitee ühtlasi tänu ja lugupidamist ESTO-80 peakomitee ja eritoimkondade kõigile liikmeile, kes ligi kolme aasta jooksul tegutsesid ennastohverdavalt ja heas koostöövaimus ning — nagu selle suurejoonelise ürituse kordaminek on näidanud — väga heade tagajärgedega.

TALLINNA LAULUPIDU SOOME RINGHÄÄLINGUS

HELSINGI (M. E.) — Soome Ringhäälingus esitati 14. augustil 45-minutiline saade Tallinna üldlaulupeost. Kava koostajaks oli eesti keelt hästi valdav Oke Jokinen.

Programm algas, nagu eesti laulupeod üldse, M. Lüdiku „Koiduga" ja Jüri Variste juhatusel. Kohe algul kuulajatele seletati koorilauljaid olevat olnud 27.000, kuulajaid 250.000, millest umbes 1000 soomlast. Käsitleti veidi laulupidude ajalugu ning Oke Jokinen kaebas, et rahvatantsupeod ollakse sunnitud korraldama olümpiamängude tõttu alles järgmisel suvel. Tavaliselt toimuvad mõlemad peod samal ajal.

Intervjueeriti soome ehitusmeistrit Erkki Koivunenit, kes ütles et on juba neljandal peol — esimest korda käis ta Tallinnas laulmas 1938. a., millal veel laululava oli puust ehitatud. Ta oli ka arvamusel, et mitte kellelegi teisele rahvale maailmas ei õnnestuks vastavaid pidustusi korraldada.

Siis kuuldi „Lõikuse laul" esimese päeva kavast. Selle kestel mainis Jokinen, et midagi olulist puudus, sest Ernesaks polnud seda laulu juhatamas, vaid istus kuulajate ridades lava ees.

„TRADITSIOON JATKUB"

Intervjueeriti ka Gustav Ernesaksa sulaselges eesti keeles Oke Jokineni poolt. Küsimusele, mis mõttega maister loovutas oma koha noorematele koorijuhtidele, vastas ta, et ta on nagu laeva kapten, kes märkab uute mastipuude kasvu. Ja küsimusele, kas on kergem pealt vaadata kui juhatada, ta mainis, et ta on nagu roolijuht, kes teise roolijuhi kõrval istudes hakkab samu liigutusi tegema — siis on kergem juhatada. Ernesaks lisas, et pidude kunstiline tase on jätkuvalt tõusnud, uusi vagusid küntud. Koorid on suurenenud, neid on ühendatud jne. Mis puutub tulevikusse, siis need noored, kes nüüd esimest korda laulupeol on, tulevad sinna kindlasti tagasi koos oma lastelastega: „Nii on olnud, nii on ja nii on ka tulevikus. Traditsioon jätkub."

Arutluse kestel kõlas tagaplaanil „Sääl nüüd kasvab" esimese laulupäeva kavast.

Välismaa koore oli Tallinnas muu hulgas Ungarist, Ida-Saksamaalt ning Soomest. Soomest oli Sulasol (Soome Lauljate Liit) nimetanud oma ametlikuks esindajaks Oululaiste noorsookoori, kes sai väga heakskiitvat kriitikat ja suure edu. Raadiokavas esitati selle koori poolt soome rahvaviisi järgi seatud laulu „Noita laulan, joita tiian" (Neid laulan, mis ma tean). Välismaakooride kontsert toimus reedel, 4. juulil Estonia kontsertsaalis.

Kavas pöördas Oke Jokinen tähelepanu ka Tallinna vanalinna uuele näole — majad olid ilusasti värvitud (muide soome värvidega), peamiselt olümpiakülaliste jaoks ja Jokisele tuletas see meelde muinasjuturaamatude värvilisi pilte.

Vahele laulis meeskoor „Meeste laulu", mille seadjaks on nüüd 50-aastane Veljo Tormis. Ta on praegu spetsialiseerunud vanade rahvaviiside ja hõimurahvaste laulude uuesti seadmisele.

LEEDULANNADE LÜHIKESED SAMMUD

Tallinna Tõnismäel toimus rongkäigust osavõtvate kooride korraldumine. Sinna siirdus ka raadiosaade. Kuulsime, kuidas marssijate teelesaatmine olevat olnud „kellasepa töö". Seda kinnitas peaorganisaatori asetäitja Georg Sahharov, kes ajas juttu sulaselges eesti keeles hoolimata oma vene nimest. Rongkäik hilineski umbes pool tundi ja põhjuseks oli päris naiselik asi: nimelt leedu naiste rahvarõivad olid nii pikad, et sammud olid oodatust lühemad, niimoodi „sõiduplaan" läks veidi segamini.

Marsi algamist oodates eri maade ja asukohtade koorid korraldasid Tõnismäel „ebaametliku" võistluse omavahel. Laulsid nii leedulased, sakslased Schwerinist, ungarlased (väga palju laulsid) kui ka soomlased oma riigilipu ümber, kelle „Soome laul" sai väga tormilised kiiduavaldused eesti kuulajatelt.

Oulaiste noorsookoori juhilt küsiti, kuidas on ta muljed. Ta vastas, et on pannud tähele eestlaste laulust, kuidas igaüks annab edasi oma sisemise tunde häält moodustades, mis tõuseb otse südamest.

SOOMLASTEL PALJU ÕPPIDA

Soomlastel on eestlaste käest väga palju õppida. Sama arvasid ka teised intervjueeritud soome koorilauljad.

Rongkäik kestis Oke Jokineni järgi 4,5 tundi ja selle kestel ta jõudis küsida ka Soome Lauljate liidu juhi Uolevi Lasanderi käest, kas Soomes on võimalik vastavaid pidustusi korraldada. Lasander kaldus arvamusele, et kui kõik soome koorilauljad võtaksid osa peost, nii neid oleks kokku 25—30.000, on ju koorilaul siin väga palju arenenud. Mis puutub meeskooridesse, siis Eestis on neid 42 ja siin 100, aga segakoorides on Eesti esimesel kohal.

Oke Jokinen intervjueeris laululava taga ka nii Saaremaalt pärit lauljaid kui ka Otepäält. Kõik olid arvamisel, et soome koor oli väga hea. Otepää naine laulnud esimest korda 1965. a. laulupeol ja kooris 23 aastat. Nende kooris laulab 65—70 isikut ja ettevalmistusi tehtud viis aastat. Saaremaa naine võtnud osa laulupeost ajast, millal ta oli 6—7 aastane.

Väga huvitava kava lõpul kuuldi armastatud Ernesaksa laul „Mu isamaa on minu arm" ja kiiduavaldustega lõppeski laulupeo kava.

Abiks perenaisele

EESTI SÜNNIPÄEVAKRINGEL ALBERTA JUUBELIKS

Alberta tähistas oma 75. a. juubelit ja eestlaste poolt oli sünnipäevakringel. Küll mitte serveeritud hõrgutisena albertalaste peolauale, kuid vähemalt hea retsept selle küpsetamiseks.

„The Calgary Herald" tõi poolelehekülgelise kirjutise maakaardi ja fotoga Baronsi eestlastest 35 aastat tagasi, mille tuumaks on eesti sünnipäevakringli valmistamise õpetus. Lehe toiduala kaastööline Joanne Good oli vestelnud Canadian Western Natural Gas'i „Flame Kitchen" direktori Evelyn Erdman'iga, kelle ema ja isa emigreerusid Eestist 1900-aastate algul, kohtusid siin, abiellusid, rajasid oma kodu lõunapool Calgarit asuvas Barons'is ja kasvatasid üles kolm last. Nad säilitasid, nagu teisedki ümberasujad Euroopast, oma kultuuri, keele ja muidugi — toidud.

Alberta 75. sünnipäeva auks avaldati nüüd ajalehes sünnipäevakringli retsept, mis tõlkeraskuste tõttu küll nimetatud „Estonian birthday cake", kuid lisatud seletus, et see „kook" on õieti munaga rikastatud ja kardemoniga maitsestatud pärmisai. Retsepti andja soovitab esmakordsel küpsetamisel teha ühest retsepti portsjonist kaks kringlit, kuna siis on kergem vormida, ja kui pole vajadust, saab teise külmutada. Valmistamiseks soovitatakse võtta küpsetamispäev, mil tegevust koduümbruses. Alustada tuleks päev varem või varahommikul, et ei satuks ajanappusesse.

EESTI SÜNNIPÄEVAKRINGEL

3 pakki kuivpärmi, jatkub ka kahest, kuid kerkib kauem)
½ tassi leiget vett (105—115 kraadi F.)
¾ tassi leiget piima (105—115 kraadi F.)
umbes 6 tassi tavalist jahu
6 suurt muna (ehk 7 keskmist)
1 tass vanillsuhkrut
(või 1 tass suhkurt ja 1 teelusikas vanillekstrakti)
½ teelusikat soola
⅛ kuni ¼ teelusikat peenendatud safrani (maitseks ja kollaseks värviks)
1 kuni 1½ teelusikat peenendatud kardemoniseemneid (kooritult)
Seemned paremad kui jatvatatud kardemon.)
1 tass võid (mage või eelistatud).
Jagatud väikesteks tükkideks ja pehmendatud)
¾ tassi sultana rosinaid
½ tassi suhrustatud puuviljatükke (candied fruit bits)
2 supilusikat tuhksuhkurt (icing sugar)
½ tassi kooritud ja peenendatud mandleid

VALMISTAMINE

1. Keskmise suurusega soojas kausis või kahetassises mõõdunõus sulatada ½ tassi leige vee sees pärm koos teelusika täie suhkruga. Lasta seista 2—3 minutit, siis segada pärmi täielikuks sulatamiseks. Panna kõrvale 10 minutiks kuni ajab mulle.

2. Mõõta välja 1½ tassi jahu. Suures kausis segada osa sellest jahust ¾ tassi leige piimaga kuni tuleb vesine tainas. Lisada sulatatud kihisev pärm. Lisada ülejäänud jahu ja kloppida kuni tihke tainani.

Katta riide või plastikaga ja lasta seista soojas, tõmbusvabas kohas kuni tainas tõuseb kahekordseks.

(See osa retseptis ei ole tingimata vajalik, kuid annab aega teiste lisandite ettevalmistamiseks ja kindlustab, et pärm on täielikult aktiviseeritud enne kui lisatakse munad ja maitseained).

3. Erikausis või suures mõõdunõus kloppida kokku munad, vanillsuhkur, sool, safran ja kardemon. Kui tainas on tõusnud kahekordseks, segada sisse munade ja maitseainete segu. Siis segada juurde jahu kuni tainas muutub nii tihkeks, et saab kätega sõtkuda.

4. Vormida tainast pall ja asetada kergelt jahuga kaetud pinnale. Sõtkuda kätega ettepoole surudes ja uuesti tagasi voltides kuni tainas on siidpehme ja elastne. Väikesed mullid taina pinna all näitavad, et see on läbi sõtkutud.

Sõtkuda siis sisse tükikeste viisi või kuni hästi segunenud. Kuigi see teeb käed kleepuvaks, ei tule enam jahu juurde panna.

Vormida tainapall ja panna kergelt rasvainega määritud nõusse. Raputada kergelt jahuga, katta plastika või köögirätikuga ja hoida võrdlemisi soojas tõmbusvabas kohas kuni kerkib kahekordseks.

5. Kui tainas on kerkinud, suruda alla jahuse rusikaga. Lisada rosinad, suhrustatud puuvili sõtkudes kuni on tainaga enamvähem ühtlaselt segunenud.

6. Tainas rullida ja vormida vorstikujuliseks (üheks või kaheks). Otsad suruda koonuse kujuliselt peeneks. (Kui on enam vilumust, võib tainas palmida kolmest osast nagu juuksepats.)

Tainaköis peab keskelt olema kaks korda nii paks kui otsad, millede jämedus olgu umbes ½ tolli. Kuna üks kringel tuleb suur, siis on kergem teha kaks keskmises suuruses.

Tainaköis panna rasvainega määritud küpsetusplaadile (ühe kringli jaoks on vajalik väga suur servadega plaat. Nagu joonisel näidatud tuleb tainaköis keerata algul rõngaks mille otsad ulatuvad üle teineteise ja keeratud kokku 3—4 korda kruvikujuliseks. Tõsta see osa rõnga keskosa poole ja suruda ots taina paksu keskosa alla, nii et tuleb kringli kuju.

7. Lasta tõusta 20 min. kuni kringli suurus on umbes kahekordne (Katseks suruda 1 näpp kergelt silmapaistmatus kohas tainasse. Kui tainas ei tõuse tagasi, vaid jääb täke, on see paras küpsetamiseks).

Kui teha kaks keskmise suurusega kringlit, lasta ühel kerkida soojas kohas, teisel külmutuskapis, nii et need saab küpsetada teine teise järele. Pintseltada pealt klopitud munaga, mis lahjendatud 2 teelusika täie veega. Raputada üle mandlitega.

8. Üks suur kringel küpsetada ahju keskel 400 kraadi F. kuumuses 15 min. Alandada kuumust 350 kraadile ja küpsetada edasi 30—45 min. olenevalt kui kompaktselt kringel on vormitud. Kui kringel on tumepruun, palju tumedam kui kuldpruun saiatoon, katta alumiiniumpaberi või pruuni paberiga.

Kaks keskmises suuruses kringlit. Küpsetada üks ahju keskel 400 kraadilises kuumuses 10 min. Vähendada soojus 300 kraadile ja küpsetada edasi 20—25 min. või kuni paksu ossa pistetud katsetikk jääb puhtaks.

Kui kringel on jahe, raputada peale tuhksuhkurt või glasuurida õhukeselt seguga — tuhksuhkur, sidrunimahl ja üks või kaks tilka vanillekstrakti.

Kringel lasta jahtda traatalusel. Kui on ülejääki, hoida see toatemperatuuris, suletud karbis, et vältida kuivamist või külmutada.

Meeskoori 30-nda tegevusaasta esimesel lauluharjutusel tervitati sünnipäevalapsi ja juubilare. Vasakult, koorivanem J. Parm, esimees H. Paara, koorijuht Asta Ballstadt, juubilarid R. Vesi, A. Käärid, V. Mikkola ja J. Tõnsing. Foto — O. Haamer

Meeskoori koorijuht lahkub

Toronto Eesti Meeskoor alustas oma kolmekümnendat tegevusaastat lauluharjutusega teisipäeval, 9. septembril. Tunniajalisele harjutusele järgnes „õlleõhtu" Meeskoori naissektsiooni alati abivalmiste juhatuseliikmete poolt valmistatud suupistetega.

Lauluharjutuse lõpul tuli rabav teadaanne, et koorijuht Asta Ballstadt lahkub kaaluval põhjusel. Loodeti, et lahkumine on ajutiseks ja koor saab jätkata oma tihedat tegevuskava täitmist. Tegevuskavas on: T. E. Meeskoori 30. aastapäeva tähistamine 7. oktoobril, traditsiooniline aastapäeva kontsert-ball 1. novembril ja Mihkel Lüdigi 100-nda sünnipäeva tähistamine 9. novembril, jne.

THIRLMERE ASUTASID PAGULASED AMEERIKAST

Thirlmere eestlaste asunduse rajajaiks Austraalias on üldiselt tuntud vennad Nortotsid kes asusid Austraalia pärast Vabadussõda. Arvatavasti motiiviks oli Vollil, kes oli sõjas kaotanud silma, Rakveres olnud võimlemisõpetaja ning siis Vanamõisa põlevkivi kaevanduses tööde juhataja, inglastest ülemuste (Vanamõisa Oilfields) õhutused. Toimus ka Austraalias Glen Davies'e põlevkivi kaevanduse rajamine, mille põlevkivi toodi isegi laevadega Eestisse Vanamõisas ja Aresil asutatud õlivabrikusse katseteks. Põhjuseks olnud eesti ja austraalia põlevkivi keemiline samalaadsus, kuigi eesti oma pidi sisaldama ka tuumelemente — raadiumi ja uraani.

Kuid nähtavasti esitatud tingimused ei sobinud, seepärast peeti targemaks Thirlmere asumine, kus Artur asutas kohviku. Selle äpardumisel siirdus Mandzhuria, kust leidis endale naise, ning tuli Austraalia tagasi. Volli suri peale Austraalia jõudmist 1923 paar aastat hiljem mürgitusse, kui kohale oli Eestist jõudnud ka vend Oskar ja siis abiellunud. Eestlaste arvu kasvamine pani aluse kanasööda ühisostudele, millest aegapidi kasvas välja kooperatiiv KUNGLA, mille autosid ja moodsat äri on pea iga Thirlmere külastanu tähele pannud.

Tõeline Thirlmere eesti asunduse areng algas alles peale Teist maailmasõda Euroopast pagulaste saabumisega. Asuti sugulaste ja tuttavate juurde, et nende abil võsasse asumise raskused ületada. Aegapidi kasvasid nendest õitsevad majandid, kanafarmid, tööstused j.m. Enamus nendest on juba likvideerunud. Vanuse puhkusele minnes on ehitatud aga uued majad Thirlmere, või endiste maanditele, ning ka suvilaid mererandadesse.

Enamusele eestlastele on ka sootuks tundmatu Thirlmere kui ka lähedalasuva Pictoni linna asustamise lugu. Uhenduses Buxtoni, kui võimaliku uudse eestlaste kesksega, ajaloo uurimisega tuli kokku puutuda samuti Thirlmere-Pictoni asustamise looga ning peamiste pioneeridega.

Royal Australian Historical Society andmeil avastati n.n. Picton lakes järved 1798 kuberner Hunteri saadetud meeskonna poolt. G. Galey nimetab neid kui laguune Scrirpus mere, s.o. pilliroo meer — äärisjoon. 1865 antakse aga nimeks Bargo laguunid — rikkaliku ja puhta veega. 1867 sõitis kohale raudteed kasutades tolleaegne kuberner ministritega Sir Henry Parkes'i juhatusel pidades järve kaldal suures telgis pikniku, võttes omaks seisukoha, et on leitud rikkalik veekogu Sydney veega varustamiseks — millest ligi 100 aastat hiljem kasvaski välja Burragorangi kõrgtammi ja veehoidla valmimine. Viie kokkusurutud looga kujulise järve pärismaalasnimi oli Narra-Ga-Rang s.o. kõikuv maa. Kuid teine nimi Courad-geri (kuurakeerd veejooksu järgi) muutus hiljem Couridjahi'ks —eestlaste keeles kuuritsa — kui ametlik nimi.

Pictoni asula leidjaks „uue maa" otsimisel oli kuberner Macquarie, kes valis küla asukohaks Stonequarry (kivimurru) creek'i jõe ääres 1820. Nii määrati 1500 ja siis 1700 aakrit Rumkeri maandi ja Redbank'i jõe vahel, mis esialgul kandis Stonequarry (hiljem Picton) ja n.n. Upper Picto'i (hiljem Thirlmere) nimesid, kus ümbruskond anti väiketalunditeks endistele sõduritele, politseinikele ja töömeestele, et asula kujuneks väga „austusväärseks" sisemaa linnaks. Stonequarry asula kujundamise esimised sammud tehti 1840, asudes Harperi maandil, määrates alad kirikute ja kõrtside jaoks. Ehitati ka liivakivist kohtuhoone ja vangla. Larkini poolt ehitati Redbanki künkale 1842 tuuleveski, mis 6 a. hiljem muudeti auruveskiks. Nii oli küla kasvanud 1851 42 elanikuga asulaks, ning 1865 muutus Stonequarry-Picton Sydneyst ehitatud raudtee lõppjaamaks.

Teine läheduses olev Picton plaanitseti Stonequarry ja Myrtle jõgede vahele 4 miili eemale, kus väikekrunte asuti välja mõõtma juba 1821., mis 1845 kinnitati Pictoni nimelise külana, siis muudeti aga Redbank'i linnaks, ning 1847 „valitsuse linnaks" nimega Upper Picton. Arvatakse, et kuberner Brisbane, kes sõdis koos Sir Thomas Pictoniga Napoleoni vastu, võttiski kasutusele Shoti väeüksust juhtiva kindrali nime. Kuid küsimus on lahtine. Nime algatajaks peetakse ka major Antill'i ja kuberner Macquaried.

Kogu piirkonna tuntuimaks pioneeriks on Henry Colden Antill, kes sündis Ameerikas New Yorkis 1779.

Sugukond asunud sinna aga juba 1660. USA iseseisvumise sõjas Antilli isa olles rikas ja mõjurikas kodanik võitles koos Inglise väega iseseisvuslaste vastu. USA võidu puhul konfiskeeriti kogu varandus ning perekond saadeti maalt välja.

Noor Antill astus sõjaväkke, rakendati võitlustes Kanadas ja hiljem Indias, saades seal raskesti haavata. Kapteni auastmes tuli oma väeosaga New South Wales'i Wales on gaeliku keeles välismaalane — seega Uudne Lõuna Välis-riiki 1809, saades paar aastat hiljem majoriks. Sõjad olid nähtavasti majorist teinud väga uskliku mehe, kes pidas kogu elu kaks korda päevas oma perele ja teenijatele palvetunde. Oli samuti omal algatusel loodud tegelikult ebaseadusliku Vaeslastekooli komitee liige, samuti Pärismaalaste Instituudi ja Heategeva seltsi komiteede liikmeid, ning NSW panga direktor.

1825 sai n.n. Jarvisfield'i suurema maandi tulevase Pictoni lähistele, olles seal kohtunikuks kuni oma surmani 1852, mil maeti praeguse Politsei hoone taga künkal olevasse hauakambri, nimeks Lebo, kuid pärismaalaste keeles Carbundi (tähendades haisevat sipelgat).

Tema poegadest W. R. Antill ehitas Thirlmere Burns tee juurde künkale talle antud maandile n.n. Thirlmere House — maja, kuna keeldunud maamakse maksmast, siis müüdud talle kuulunud maatükke £5 aaker. Sellest tuligi, et terve rida vanaeestlasi asus Oaks tee ümbruskonda maa-aladele, kuna nüüd enamus eestlasi on uusi maju ehitamas end ise Redbank'i „eralinna" piirkonda.

1880 kui raudtee ehitamine jõudis Thirlmere ning edasi Melbourne kui Great Southern Railway, Raudtee valitsus valis Upper-Pictoni asemel Inglismaalt Cumberlandis leiduva Thirlmere nime, mis eestlaste keskel on tuntud kui Tillumeri. Mainima peab, et kuni 1872 nõuti Pictoni mäel Tollimajas 1 penn tolli igalt sõidukilt, mis kasutasid teed, et teenida aastas £200 teede korrashoiu kapitali. Muidugi vaestel oli 1 penn suur raha, mida välditi võsa kaudu ümber sõites. Raudtee avamine kaotas aga tolli kogumisel mõtte, ning tolli hoone lõhuti maha.

Redbanki nimi säilub edasi Pictonist lõuna poole ehitatud gümnaasiumi, ujula, uute tööstuste ja kiirelt kasvava uue linnaosa näol, mida läbistab Hume maantee. Kuid uus suurmaantee F5 möödub sootuks Pictonist ja n.n. Razorback'i mägedest, mis oli olnud Austraalia asustamise algaastail kardetud võsaröövlite paidu ja kallaletungide paigaks.

Omast kohast on küllaltki huvitav, et meie Teise maailmasõja pagulased leidsid uudsed asukohad 150 aastat varem kohale jõudnud tolleaegsete pagulaste pioneeride poolt võsast ja metsast avatud aladele.

Isegi 1930 aastate depressioon oli nälgiva eestlasest immigrandi pagendanud Thirlmere ümbruskonda, kus oli vähemalt võimalik ilma näljatundeta elamine. Uus pealekasvanud sugupõlv, kellest on kujunenud hästitasutud arstid, eriteadlased ja ametnikud või ettevõtete majandajad, vaevu enam seda mõistavad. Kui siiski Thirlmere Eesti rahvamaja oma järjekordsete näidendite, kontsertide, näituste ja perekondlike olengutega on keskuseks, kust ei puudu noored, kel eesti keele oskus teeb raskusi, kuid siiski tuntakse koduste keskel.

Edgar E. Aavik

Elli Kalvik

ILURAVI

SUVINE NÄONAHK

NIISKUS ON TINGIMATA VAJALIK

Nüüd rohkem kui kunagi varem vajab meie nahk erilist tähelepanu ja hoolitsust, sest möödunud suvekuudel oleme kokku puutunud kõigi võimalike nahka kuivatavate elementidega.

Päike, soola ja kloorisisaldav vesi, õhujahutus ja isegi sagedane pesemine mõjutavad meie näonahka, röövides talt nii vajalikku niiskust. Koos niiskuse kaotusega kaob naha loomulik pehmus, siledus ja painduvus. Kuna naha pealmise kihi õrnus ja painduvus oleneb niiskuse sisaldavuse rohkusest, siis vee kaotuse tõttu nahas hakkab nahk kuivama ja pragunema. Ainuke abinõu selle vastu on niiskustandvad produktid, mis pidurdavad kuivamise protsessi nahas.

Niiskustsisaldavad kreemid ja vedelikud mõjutavad nahka nii, et vesi tõuseb välisele pinnale. Samaaegselt moodustavad nad ka kaitsva kihi nahale, hoides seega ära niiskuse kaotust väliste mõjude tõttu, nagu tuul ja päike. Ideaalne selleks on niiskustandev ja kaitsev vedelik „protection-lo". Jumestusvahendeid ei tohiks me kunagi kasutada ilma sellise kaitseta, sest viimased on võõrollused nahale ja ka neil on omadus niiskust endasse tõmmata.

Niiskustsisaldavaid produkte on soovitav kasutada kohe pärast näo puhastamist, mil nahk on veel niiske, sest siis sulgeme sisse ka nahaloleva vee. Selleks vajame ainult mõned tilgad „moisture-lo'd", et siluda üle näo ja kaela ülespoole ja väljapoole liigutustega. Niiskustsisaldavad formulad ehk n.ö. emulsioonkreemid on kerged ja absorbeeruvad kiiresit, nii et nahapinnale ei jää ebameeldivat rasvast kihti. Nahk mõjub kohe pehmemana, tundub tervemana ja isegi päevitub ühtlasemalt. Selliselt hoolitsetud nahk hoiab ka päevitust kauem ilusana. Nim. kuivanud naharakud päevitavad ebaühtlaselt ja kestendavad kiiremini kui niiskust (vett) sisaldavad rakud. Surnuid ja kestendavaid rakke esineb sageli palju näonahal sügisel. Peale ebameeldiva kestendamise mõjub sellistel juhtudel nahk hallikalt jumetuna, tundub nagu oleks ilus suvine päevitus värvi muutnud. Tegelikult on aga nahale kuhjunud mitu kihti kuivanud (varemnimetatud väliste mõjude tõttu) näonaha rakke. Eemaldamata rakud teevad ka naha raskeks ja põhjustavad varajasi kortse.

MASKID

Maskid regularselt tehtavad on naha ravis ja selle elastsuse ning noorusliku välimuse säilitamisel tõhusad kaasaaitajad. Edukaks näoraviks soovitaksin kahte maski, kumbki neist erinevate ülesannetega.

1. Poore ja varajasi jooni kokkutõmbavat ja surnud naharakukesi eemaldavat maski, s.t. „peel-off mask". Viimase paneme kohe hästi puhastatud nahale ja umbes 20 min. järgi koorime ta kuivanult ära; koos maski koorumisega eemalduvad ka pinnapealsed surnud rakukesed ja kestendus. Hallikalt väsipuna mõjuv jume on kadunud, nahk mõjub siledamana, poorid ja jooned näivad väiksemaina ja nahk läbipaistvalt puhtana. Seda maski võib teha 2—3 korda nädalas ja igakordne kokkutõmbuv mõju üllatab meid oma siledama kortsude ja pooride vähenemise näol.

2. Nahka toitvat, puhastavat ja vereringvoolu ergutavat maski „dinner-party pick-up". Kuiva ja normaalse nahatüüpi puhul kasutame maskialust toitekreemi kuivadele aladele, kuna rasvased alad jätame vabaks igasugusest kreemist. Mõlemi nahatüübi puhul aga kasutame joonte õli silmade ümbrusele, kuna seal puuduvad rasvanäärmed ja see aitab ära hoida varajasi jooni. Maski hoiame näol 5 minutit. Viimase mõjul on kiirenev ringvool toitekreemi sügavale näonahka viinud ja nahk mõjub pehmena ning siledalt värskena. Eriti tuleb esile selle maski mõju umbes pole tunni pärast, mil kiirendatud vereringvool annab meile loomulikult roosa jume ja ükskõik millist „make-up'i" siis kasutame. kõik näib loomulikult võluvana, sest nahk on all hästi ravitud.

Mõlemi maski puhul kasutame neid päeval tehes päeva-niiskustandvaid produkte, ning õhtul enne magamaminemist sügavalt mõjuvat niiskustsisaldavat öökreemi „deep-action" või „superrichcreme". Juhul kui võtate vanni õhtul kasutage sama kreemi (vastavalt nahatüübile ja vajadusile) enne vanni minemist näole; et ära kasutada auru kiirendavat mõju obsorbeerumises. Hiljem pühkigeülejääk näolt ja loputage näoveega — „refresher" kuivale ja „astringent" rasvasele nahale.

Meie nahk kannatab niiskuse kaotuse all peast kuni varvasteni. Eriti annab see tunda suve lõpul, mil kuivanud nahk koorub jalasäärtelt jne. Sellest nähtest hoidumiseks kasutage pärast ujumist ja vanni niiskustsisaldavaid keha kreeme ja vedelikke.

VESI

Ei tohi ka unustada, et meie nahk vajab niiskust nii sisemiselt kui ka väliselt. Et funktsioneerida hästi peaksime asendama higistamise teel kaotatud vee ja enamgi. Soojadel päevadel vajame 5—6 klaasi vett koos teiste vedelikkudega, et neerud saaksid töötada korralikult organismist ülejääkide eemaldamisel. Samaaegselt hoiab küllaldane vee joomine ka meie naha veesisaldavuse normaalsemal tasemel.

NIISKUS

Kuiv suve nahk armastab niiskusrikast ümbrust. Hoolitsege selle eest, et teie kodudes oleks niiskustarmastavaid taimi ja udutage neid sageli, hoidke lillevaasides ja isegi vannis vett, ning kasutage õhujahutajat ainult kõige kuumematel päevadel.

(Küsimused vastamiseks saata „Meie Elu" toimetusse või otseselt Elli Kalvik, 166 Sherwood Ave. Apt. 2. Toronto, M4P 2A8, tel. 483-1545.)

Suur veok kolimiseks
J. KRULL
JA
WILCOX LAKE SAUNA
PEREKONNA SAUN
464 Sunset Beach Rd., P.O. Box 460
Oak Ridge, Ontario L0G 1P0
Telefon 883-5777
Johan Krulli juhtimisel.

Sauna süütas bensiiniplahvatus

„The Toronto Sun'i" teatel jõudis tulekahjude uurija John McKenzie Bracebridge'ist otsusele, et Lake Couchichingi ääres asuv eestlase sauna põlemine, millest eelmises lehes tõime sõnumi, oli põhjustatud bensiini plahvatamisest. Seejuures sai surma Orillias elunenud 20 aastane Jacquelien Ann Storer ja 19 aastane Margaret Elizabeth Briszczakowski 70% põletishaavu.

Nad olid koos Brantfordis eluneva 25 aastase Martin Eismann'iga Toronto majademüügi kontori omaniku Mark Thomas Mankini nädalalõpukülalised tema ema suvilas. Varahommikul kl. 5 pärast ujumist järves, mindi end sauna soendama. Mark Thomas Mankin oli läinud riietusruumi puuga köetatava ahju tuld kohendama ja kogemata süüdet otsides lükanud ümber bensiinikannu. Bensiiniaur plahvatas tule süütamisel. Nähes tuld vilkumas, oli Eismann tulnud saunast välja, kuid sulgenud ukse soojuse hoidmiseks. Bensiin plahvatas suurteks leekideks mis sulgesid kaks saunalist saunaruumi. Briszczakowski suutis ronida läbi kõrgel asunud väikse saunaakna, kuid Storer jäi tulde.

Toronto Eesti Seltsi lasteaed

algab nädala sees käivatele lastele 25. sept. Laupäeval käivatele lastele 27. sept. kell 9.30 hom. Täpsema informatsiooni saamiseks helistada — Ilve Vaiki a466-2344 või Ellen Leivat 787-9422.

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

Euroopa kogemustega rätsep õmbleb meestele ja naistele ÜLIKONNAD — KOSTÜÜMID — MANTLID kvaliteet materjalid
OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) **Toronto, Ont. M6S 4E4**
Tel. 416/769-9535
Rudi H. Schneider

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

ARMAST

IDA KIVIKINK'U

mälestavad kurbuses

OTTOMAR KESS abikaasaga
WILLIAM NOOLANDI abikaasaga
ERVIN VARAMÄE abikaasaga

Vene laev müüakse võlgade katteks?

Ühel Toronto ärimehel on vene konsulaadilt $26.000.— saada 1976 aastal Montreali Expo ajal tehtud kavade trükkimise eest. Teadmata põhjustel venelased ei pidanud kinni tehtud kokkuleppest ja keeldusid maksmast. Hra Edvards esitas kohtuliku nõudmise vene konsulaadi vastu mis rahuldati. Ontario kohtu poolt. Venelased ei ole aga senini pööranud mingit tähelepanu Kanada kohtu otsusele, ega oma võlga tasunud. 1974. aastal ärimehe nõue vene lennuki konfiskeerimiseks Toronto lennuväljal saadaoleva summa kättesaamiseks jäi rahuldamata Kanada keskvalitsuse vahelesegamise tõttu. Välisministeerium arvas, et lennuk naudib diplomaatilist puutumatust. Nüüd aga teatas Ontario kohtuministeerium, et viimastel aastatel on vastavad seadused muudetud ja Kanada ärimehel on oma nõudmise rahuldamiseks seaduslik alus Nõukogude Liidule kuuluva lennuki kinnipidamiseks. Kuid kuna vene lennukid ei maandu enam regulaarselt Toronto lennuväljal, siis soovitati temal lennuki asemel pandiks võtta Toronto sadamasse tulev laev. Nüüd ootab ta esimest Torontosse saabuvat vene laeva, et seda lasta konfiskeerida ja saadaoleva summa katteks oksionil müüa.

Poolemiljonine rahatäht Argentiinas

BUENOS AIRES (M. E.) — 1. augustil muudeti siin tollimäärusi. Seni oli võimalik 1500 dollari väärtuses Argentiinasse „kaupa" kaasa tuua, kusjuures 500 dollarit oli täiesti tollivaba. Nüüd kadus see soodustus, ja tuleb maksta ca 80% iga kaasatoodud aparaadi eest (fotoaparaadid, televiisorid, raadiod, plaadimängijad, helilindi-aparaadid, jne.). Argentiinas on sellised artiklid ülikallid: televiisorid (värvilised) maksavad ärides 2,5 kuni 4 miljonit peesot (1500 kuni 2400 Kanada dollarit).

Elukallidus on esimese 7-kuu jooksul sel aastal jõudnud 48,39%-ni. Dollari kurss on praegu 1900 peesot (ostes ja Kanada dollar 1650 peesot. Käibele on tulnud rahatäht, väärtusega 500.000.— peesot (300 Kanada dollarit); seni oli suurim rahatäht 100.000.— peesot. Ajalehe hinnad on kerkinud 1200 peesole, kusjuures pühapäevane number maksab 2000 peesot. Pensionäridele, kes elavad alaliselt väljaspool Argentiinat, kantakse üle vaid 55% pensionisummast, kusjuures maha arvatakse tervenisti 45%. Nähtavasti läks praeguse kursi juures liig palju dollareid välja.

A. P.

„Eesti Rahvaröivad"

Puhake rahus head töötegijad Elmire Kägi, Tamara Põlder ja Susanna Tomson, sest Helmi Kurriku „Eesti Rahvaröivad" kolmas kordustrükk on ilmunud ja peaaegu läbi müüdud.

Eksikombel on raamatu peale trükitud teine trükk. Enne 1938 aasta Üldlaulupidu Eestis oli karjuv vajadus sellise teose järgi ja siis tuligi lahendus H. Kurriku poolt. Raamatut trükiti 4000 eksemplari ja need müüdi kohe läbi. Siis järgnes mõne kuu pärast teine trükk, mis samuti lühikese ajaga läbi müüdi. Kahjuks ei mäleta mitu eks. trükiti. Kriitpaberil ilmus vaid 200 eks., mis läksid peamiselt kingitusteks.

Seekordne Rootsis ilmunud kordustrükk on kriitpaberil, mis on kaunis, aga õpperaamatuna ebapraktiline, sest kasutamisel lehed murduvad kergesti. Kui käsiraamat koduseks tarvituseks on ta suurepärane, milleks ta peamiselt meie olukorras on mõeldud.

Tahan siira tänu Toronto Rahvaröiva klassi poolt, ütelda neile, kes värvide valiku hästi tegid. Järgmise generatsiooni ülesandeks jääb selle raamatu ingliskeelde tõlkimine.

Kahjuks ei võtnud aga Rootsi ajalehemehed „Teatajas" ja „Eesti Päevalehes" sellest raamatust mitte niigi palju eeskuju, et oma „Esto 80" kirjelduses oleks „rahvaröivas" tarvitanud. Nende tegelased askeldavad rahva „riides", mida Eestis ametlikult ei tunnustatud!

Eha Tarmet-Toomberg

Armast tädi, vanatädi ja vanavanatädi

IDA KIVIKINK'U

sündinud 17. jaanuaril 1898 Tapal
surnud 14. septembril 1980 Torontos

mälestavad vaikses leinas

INGE JÄRVEL perekonnaga
AINO TOIGER perekonnaga

Armast

IDA KIVIKINK'U

mälestavad leinas

HELMI ja ELMAR SIPPA

Lugupeetud ja armast klubi liiget

RUDOLF KORP'I

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Endist Tartu Õpetajate Seminari kasvandikku

RUDOLF KORP'I

mälestavad leinas

seminaristid
HUKKO SOOLEPP
ENN JÄRVEL ja
ILMAR TORK

Kallist lahkunud sõpra

RUDOLF KORP'I

mälestavad sügavas leinas

MARIE TORK
ANDRES ja INGE TORK perekonnaga

Armast sõpra

RUDOLF KORP'I

mälestavad kurbuses

HELGA
JÜRI
INGRID ja
ANDRES

Armast lauluvenda ja kauaaegset juhatuse liiget

ARNOLD SAGUR'IT

mälestab sügavas kurbuses

TORONTO EESTI SEGAKOOR

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

Kiriku sisseõnnistamise 25 AASTAPÄEV, 21. septembril, kell 11 hom. Teenivad Piiskop Karl Raudsepp, õpetaja O. Gnadenteich ja kog. õp. O. Puhm. Laulab Cantate Domino koor C. Kipperi juhatusel. Viiuli solist Marianne Urke. Organist Inga Korjus. Hiljem pidulik koosviibimine kiriku all saalis.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 28. sept. kell 11 hom. Teenivad Montreali koguduse õpetaja Heino Laaneots ja Peetri koguduse õpetaja O. Puhm. Esineb viiulil Marja-Leena Roos. Algab pühapäevakool, leerilasterühma tegevus ja piiblitunnid.

ÕPETAJA KÕNETUNNID neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Caritoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 21. sept. kell 11 hommikul KODUMAALT LAHKUMISE AASTAPÄEV. Solist Lydia Kööp.

Pühapäeval, 28. sept. kell 4 p.l. JUMALATEENISTUS.

5. oktoobril LÕIKUSTÄNUPÜHAJUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Kohvilaud.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Pastor Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #50
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

Laupäeval, 20. septembril, kell 7 õhtul PIIBLITUND. Allan Laur.

Pühapäeval, 21. septembril kell 1.15 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanutele. (Täiskasvanuile teemal: „Piibli prohvetlik ennustus.")

Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb A. Laur. Solist Raul Pumber. Klaveril Charles Kipper.

Kell 3.45 p.l. KOGUDUSE KOOSOLEK liikmetele.

Teisipäeval, 23. septembril kell 7 õhtul PALVEÕHTU.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

Pühapäeval, 21. septembril, kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. K. Raid. J. Puusaagi tervitamine. Meeskoor.

Kell 6 õhtul kõneleb J. Puusaag. Ansambel „Gloria".

Hamiltonis 21. sept. kell 3 p.l. YMCA saalis PIIBLIÕPETUS. K. Raid.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik,
Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 21. septembril kaks jumalateenistust. Kell 11 hommikul perekond Hõbe-Põdra talus, Virginias (Hwy 48 ja Royal Beach Rd.)

Kell 17.00 Torontos Redeemeri kirikus PÜHAPÄEVAKOOLI avateenistus.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus 501 Davisville Ave., Toronto, ning iga esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

Eesti arst valvekorras

20. ja 21. septembril
dr. M. Leesment 481-6834

27. ja 28. septembril
dr. H. Tari 922-3824

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

TÖÖPAKKUMISED

Vajatakse
MÜÜJANNAT,
poole või täisajaks. Tel. 465-9905

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepaäri
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

KORTERID

Üksik vana naisterahvas (pensionär) otsib
MÖBLEERIMATA KORTERIT,
tuba köögiga, teisel või kolmandal korrusel. Soovitav Danforth—Broadview rajoonis. Kirjad slt. „Korter".

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Hellstada tel. 489-8811 ⊙ 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO
POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES: 376 College St., 319 Danforth Ave., 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
Ballnt Book Store ..... 246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses ..... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen ..... 141 Danforth Ave.
THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 S. Algoma St.
SUDBURY
Wolfe's Bookstore ..... 193—195 Durham St. E.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00, 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse — 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.
„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:
Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.
Tellimisraha simjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).
Nimi: .....
Postiaadress: .....
Kuupäev .....
.....
(Allkiri)

Paul Saagpakk 70 aastane

Keeleteadlane Paul Friidrih Saagpakk, sündis 2. sept. 1910. a. Mustjala alevikus Saaremaal. Ta vanemad, Jaen ja Marie (sünd. Paas), ja vanavanemad olid ärksad tegelased kirjanduse, muusika ja ühiskondlikul alal.

Juubilari haridustee algab isa „kodukoolis" ja ta astub sealt 3-dasse algkooli klassi 8. aastasena. Järgneb Saaremaa ühisgümnaasium, Tartu ülikool (inglise filoloogia, 1935, cum laude), Southampton University College Inglismaal (1936) British Council scholar-ina, Helsingi ülikool (1943), Uppsala ülikool (fil. lic. = Ph.D., cum laude, 1947), ja lõpuks teine doktorikraad Columbia ülikoolis inglise kirjanduses (Ph.D., 1966).

Kodumaal töötas P. S. inglise keele õpetajana Gustav Adolfi gümnaasiumis, Tallinna Kolledzhis, Riiklikus Inglise Kolledzhis, Tallinna keeltekoolis ja Tartu Rahvaülikoolis. Paguluses jätkus tegevus õppejõuna Uppsala Rahvaülikoolis (Rootsi), Rutgersi ülikoolis (USA), Upsala kolledzhis (USA) ja alates 1964 aastast on ta inglise kirjanduse professor Massachusetts-i Riiklikus ülikoolis.

P. S. on avaldanud üle 50-ne trükis ilmunud artikli, essee, arvustuse jne. mitmes eesti ja muukeelses ajakirjas. Ta on esinenud raadios, TV-s ja arvukais ameerika klubides ettekannetegaEesti üle; organiseerinud eesti ja baltiainelisi näitusi; esinenud teaduslike ettekannetega konverentsidel Ameerikas ja Euroopas; organiseerinud eesti ja soome keele kursusi Mass. Riiklikus ülikoolis. Mitmete stipendiumite hulgas uurimistöödeks nii kodumaal kui välismaal anti talle „Fulbright research scholarship" Helsingi ülikooli juurde 1970—1971 aastal.

Juubilar kuulub U. S. Concordiasse ja on olnud juhtivalt tegev paljudes eesti ja ameerika teaduslikes ning ühiskondlikes organisatsioonides. Ta nimi esineb „Who's Who in the East-is". Ta oli New Yorgi Eesti Kooli ja „Vaba Eesti Sõna" üks asutajaid.

Paul Saagpaku elutööks on kujunenud suure eesti-inglise sõnaraamatu koostamine. Tänapäeval teevad sõnastikke ainult instituudid hulga teadlaste ühistööna. Võhikul või kõrvalseisjal on raske ette kujutada niisuguse tohutu töö ulatust ja loendamatute üksikprobleemide lahendamist. Üle 30 aasta kestnud teaduslik töö — samal teemal — on meie sajandi teisel poolel haruldus eks.

Suur eesti-inglise sõnaraamat ilmub saabuva aasta kevadel Yale'i ülikooli kirjastusel (esimene anne ilmus 1955. a. Nordic Pressi kirjastusel, millele lisa ei järgnenud).

Arvukad sõbrad, kolleegid ja endised õpilased mitmel maal soovivad Paul Saagpakule õnne tähtpäeva puhul ja jätkuvat nooruslikku indu ning saarlaslikku visadust teaduslikuks ja eesti rahvuslikuks tegevuseks.

L. V.

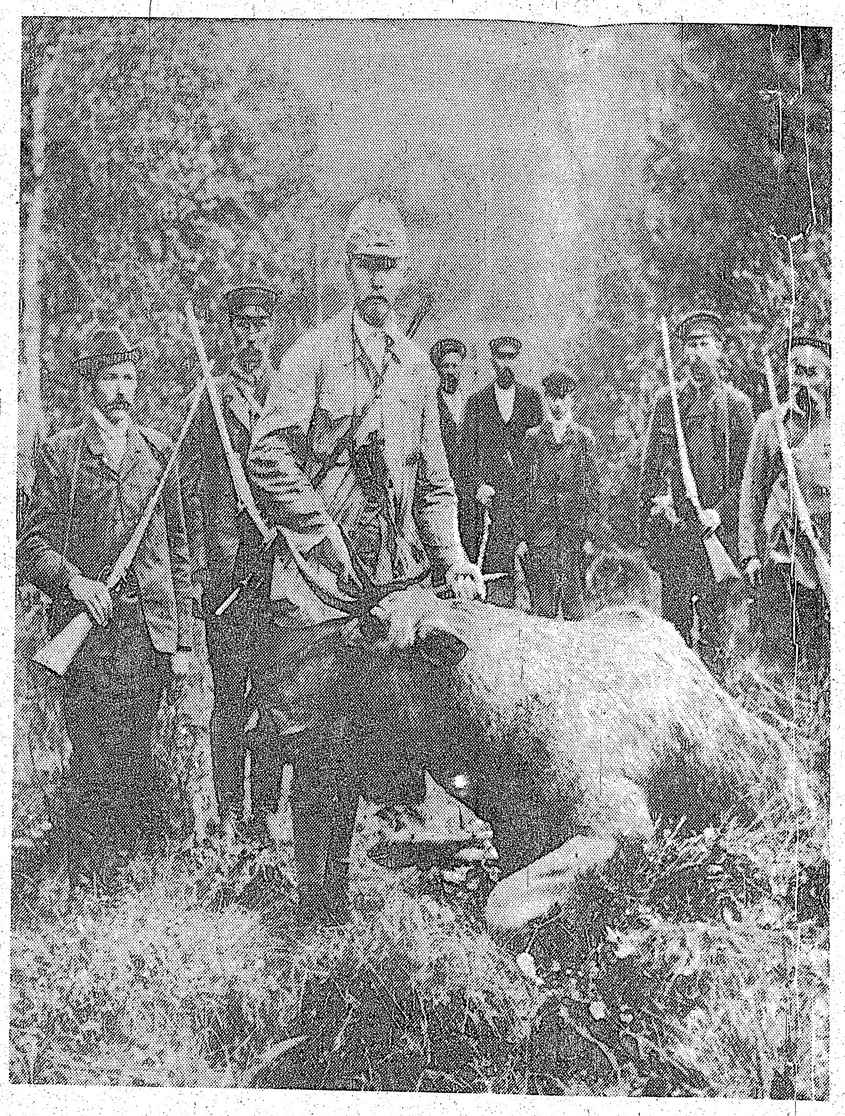

Tänavu möödus 100 aastat Eestist pärit balti-saksa filosoofi krahv Hermann Keyserligi sünnist, kes on hinnatud eriti idamaa kultuuride uurijana. Temale kuulusid kuni 1919. a. Raiküla mõis Harjumaal ja Kõnnu mõis Pärnumaal, kus on 1910. a. võetud ülaltoodu Saksa ajakirjanduses avaldatud põdrajahi pilt. Jahisaagi juures seisab krahv Keyserling, kes oli harüldaselt pika kasvuga — 192 cm.

Okupeeritud Eesti peapiiskop külaskäigul Soomes

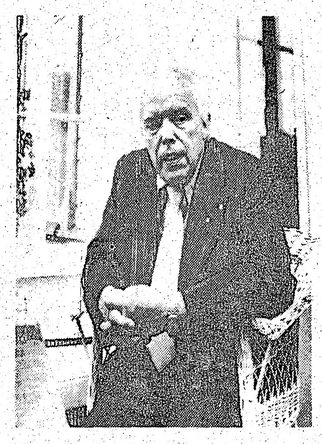

Nõukogude Eesti peapiiskop Edgar Hark Soomes.

OULU (M. E.) — Nädalpäevad viibis külalisena Oulus Eesti NSV 71 aastane peapiiskop Edgar Hark, koos oma kasupoja Ain Antsmäega, siinse peapiiskopi ametlikul küllakutsel. Enamiku ajast veetsid nad Oulujõe koguduse kirikumõisas pastor Paavo Moilaneni juures.

Ajaleht „Kaleva" poolt intervjueeriti Edgar Harki, kes ütles muuhulgas: „Soome ja Eesti luterlikudel kirikutel on väga head suhted. Teeme korrapäraselt omavahel külaskäike ja minule on see reis kaheksas Soome. Iga pühapäev meie palvetame oma Eesti kirikutes rahu eest maailmas. Teist advendipühapäeva pühitseme Eesti kirikus rahu pühapäevana."

Selgub, et sõja ajal Edgar Hark oli viis aastat venelaste poolel Balti rindel.

Peapiiskopile on ta 70-sünnipäeva puhul antud „Rahvuste vahelise sõpruse medal". Mitu aastat ta on töötanud Kristliku rahukongressi töökomisjonis ning Nõukogude Liidu rahukomisjonis. Paistab, et Edgar Hark on väga usaldav mees N. Liidu võimumeestele.

Eesti Luterlikul kirikul on lähedased suhted peale Soome ka Ungari, Ida-Saksamaa ja Tsehhoslovakkia kirikutega ja rahvusvahelist koostööd eri maade kirikutega, rõhutas peapiiskop.

Oulujõe kirikus jutlustas Hark soome keeles. Ta ütles: „Mina olen selles kirikus esimest korda. Me oleme võõrad, ega me teineteist tunne. Siiski ma tunnen ennast nagu oleksin omade juures. Me oleme naaberrahvad. Me kuulume sama soome-ugri hõimu. Meid ühendab sama luterlik usk. Mulle tundub, et te olete mu vennad ja õed." Soome keelde oli jutlus tõlgitud ühe eesti keelt õppija poolt. Pärast jumalateenistust Hark surus kiriku uksel kirikuliste kätt. Kirikumõisa värava peale oli eesti keeles kirjutatud „Tere tulemast".

Oma esimesed kirikuõpetaja aastad Hark veetis Mustvee koguduses Peipsjärve kaldal. Sõda katkestas ta töö, aga pärast viit aastat jatkas omas koguduses ning jättis selle maha alles siis, kui talle pakuti Kaarli koguduse õpetaja kohta Tallinnas. 1978. a. suri tolleaegne peapiiskop Alfred Tooming ja siis sai Hargist uus peapiiskop.

Hõimurahvaste kirikutel oli väga lähedased suhted enne Teist maailmasõda, pärast seda vahekord lõdvenes. Uus lähenemine algas Soome peapiiskopi Martti Simojoe poolt sooritatud Alfred Toominga ametisse õnnistamisega.

Edgar Hark on halva tervisega ja läheb pensionile lähemal aastatel.

KAHEKSALE EESTLASELE 16 MEDALIT

Jõekääru staadionil 6. ja 7. sept peetud Balti kergejõustikuvõistluste tulemused eestlaste osas.

Bantam tütarlapsed: 200 m jooks — 3. Ellen Oiling — 36:8. Pesapalli vise — 3. Ellen Oiling 13,7 m.

Midget tütarlapsed: Kõrgushüpe — 3. Pia Metsala 1,10 m. Kuulitõuge — 3. Pia Metsala 5,02 m.

Intermediate tütarlapsed: 100 m jooks — 2. Juta Metsala 14.6. Kõrgushüpe — 1. Juta Metsala 1,25 m. Kaugushüpe — 1. Juta Metsala 2,99 m. Ketas — 2. Juta Metsala 16,54 m.

Meeste vaba klass: 5.000 m jooks — 2. Martin Jõgi 22:53.8. 10.000 m jooks — 1. Mihkel Türk 41:12.2. 2. Uno Limit 48:28.3, 3. Martin Jõgi 49:21.0. Kaugushüpe — 1. Robert Vessmann 4,62 m., 2. Martin Jõgi 3.92 m. Odaheide — 1. Robert Vessmann 44,90 m. Kuulitõuge — 3. Robert Vessmann 10,42 m.

Junior poisid: Kõrgushüpe — 2. Toivo Lainevool 1,15 m.

Eestlased saavutasid Balti Kergejõustiku võistlustel seega 4 kuld, 6 hõbe ja 6 pronks medal-linti.

Eesti esivõistluste tulemused Balti Kergejõustiku võistluste raames:

Bantam tütarlapsed: 60 m — 1. Ellen Oiling 10.7, 200 m — 1. Ellen Oiling 36.8. Kaugus — 1. Ellen Oiling 2,23 m. Pesapalli vise — 1. Ellen Oiling 13,7 m.

Midget tütarlapsed: Kõrgus — 1. Pia Metsala 1,10 m. Kaugus — 1. Pia Metsala 2,43 m. Kuul — 1. Pia Metsala 5,02 m.

Intermediate tütarlapsed: 100 m — 1. Juta Metsala 14.6. Kõrgus — 1. Juta Metsala 1,25 m. Kaugus — 1. Juta Metsala 2,99 m. Ketas — 1. Juta Metsala 16,54 m.

Junior poisid: 800 m — 1. Toivo Lainevool 2:58.8. Kõrgus — 1. Toivo Lainevool 1,15 m. Kaugus — 1. Toivo Lainevool 3,38 m. Oda — 1. Toivo Lainevool 18,8 m.

Meeste vaba klass: 5.000 m — 1. Martin Jõgi 22:53.8. 10.000 m — 1. Mihkel Türk 41:12.2. 2. Uno Limit 48.28.3, 3. Martin Jõgi 49.21.0. Kaugus — 1. Robert Vessmann 4,62 m, 2. Martin Jõgi 3,92 m. Oda — 1. Robert Vessmann 44,90 m. Kuul — 1. Robert Vessmann 10,42 m, 2. Martin Jõgi 8,15 m. Ketas — 1. Robert Vessmann 27,35 m. 2. Martin Jõgi 23,62 m.

Kasulik teada

UUS SEADUS KAITSEB MAAOMANIKKU „KUTSUMATA KÜLALISTE" EEST

Senini kasutusel olev seadus muudeti ja nüüd ei ole enam maa- või taluomanik vastutav kui kellegile juhtub seal mingisugune õnnetus, juhul kui ollakse ilma omaniku teadmata või lubata võõral maaalal.

Senini kasutusel olnud „Trespass" seadus oli iganenud ja ei vastanud käesoleva aja nõutele. Maakohtade omanikud olid alalises mures, et neid võib süüdistada ja nõuda kahjutasu isikute poolt, kes olid ilma nende teadmata nende maaalal.

Ontario valitsuse uue seaduse järgi ei ole maaomanik enam vastutav kui kellegil juhtub õnnetus temale kuuluval maaalal, kui ta on seaduses ette nähtud nõudmised täitnud. Lisatud on neli erijuhtu millised väldivad süüdistuse tõstmise maaomaniku vastu.

Nende nelja punkti alusel võtab igaüks, kes ilma lubata ja teadmata viibib teise isiku maaalal, kõik vastutuse endale. See on maksev ka igasuguste puhkuse veetmise kohtade suhtes, kui need ei ole tasulised. Ka koolivalitsustele kuuluvad maaalad on paigutatud selle seaduse alla.

Isikut kes ilma loata viibib kellegi teise maaalal võidakse kohtu poolt karistada rahatrahviga kuni $1000.— kui ta on kuidagi kahju teinud. Sellele lisaks on omanikul veel kahjutasu nõdumise õigus samuti ülemmääraga kuni $1000.—.

Samuti annab uus seadus omanikule õiguse ilma tema lubata tema maaalal viibiva isiku vahistamisele. Nõudeks on kohene politsei kohalekutsumine. Tarvilik ei ole ka enam igasuguste hoiatussiltide ülespanemine. Igaühe enda mureks jääb see, et ta ei satu eramaa-alale mille omanik ei soovi kutsumata külalisi. Eriti tuleb seda tähele panna jahi- ja kalameestel, kes sageli kasutavad eramaaalasid, millega nüüdsest peale tuleb olla äärmiselt ettevaatlik.

Hans Kivi

Surmaotsus altkäemaksu võtjale Venemaal

HELSINGI (M. E.) — Hästi ei läinud sellel rikkust taotleval mehel, kes mõisteti surma Gruusia pealinnas Tiflisis augustis. Kõrgel ametikohal olnud isik oli vastu võtnud 172,000 rubla altkäemaksudena korterite otsijate käest. Kohtuist ungist kirjutas ka gruusia ajaleht „Zaria Vostoka". Samal kohtuistungil mõistati süüdi ka kaks teist 3—10 aastaks trellide taha samal põhjusel.

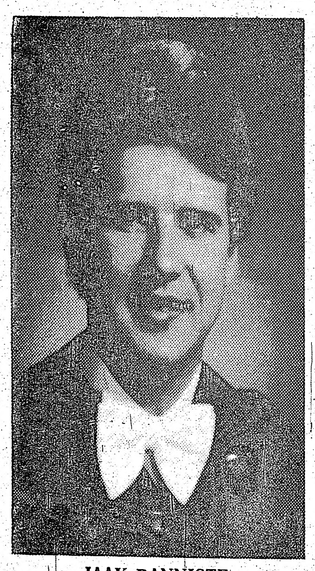

JAAK RANNISTE

lõpetas Londonis University of Western Ontario õigusteaduskonna ja töötab Vancouveris advokaadibüroos Macaulay, McColl, McKenzie.

Kõikideks kindlustusteks

H. LATER & CO. LTD

„Insurance"

1482 Bathurst St.,
Toronto M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

KUHU MINNA?

☆ Laup., 20. sept. Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi sügispidu Eesti Majas algusega kl. 7.30 õ.

☆ Laup., 27. sept. „Võitleja" toetusfondi „Sõdurlõhtu" Eesti Majas algusega kl. 7 õ.

Pedestri Jaan

MUUSADE TEENIJATE OKKALINE TEE

Kas võib veel hullemat publiku altvedamist kujutella kui see, mis toimus hiljuti Kanada Rahvuslikul Näitusel ehk CNE'l Torontos! Neliteist tuhat kanada rahva parimat tütart ja poega oli kokku voolanud suurejoonelisele rokk-kontserdile Näitusel, et kohale jõudes kuulda, et see ammuoodatud muusikaline suursündmus jäävad ära — solist olevat haige.

Mõeldagu vaid selle tagajärgedele! Piletid muretsetud — ja mitte ilma vaevata. Kui kehalise nälja peletab üks „Big Mack", siis vaimse nälja kustutamiseks tuleb käsi suruda küünarnukist saadik taskusse (mis paraku alati pole oma). Nende kõrval, kes elatuvad oma palgast, on kontserdipubliku hulgas rohkesti neid, kelle ainsaks tulualikaks on nende iganädalane väike n.n. „allowance", mille nad oma ihneilt vanemailt noomituste saatel saavad, rääkimata neist, kellel kõrgemate vaimsete harrastuste tõttu pole võimalik oma kallist aega palga teenimiseks raisata ja seetõttu peavad elatuma ühiskondlikust abirahast, mis geeniuste eluvajaduste rahuldamiseks on häbiväärselt närused.

Kui lihtsemeelse publiku jaoks konserdil käimise kulu piirdub ainult piletihinnaga, siis täisverelisel muusade teenijal, kes ühe jalaga on juba 21-ses sajandis, tuleb kõrge kunsti seedimisel kanda kulusid, ka vaimu teritamiseks. Parema puudusel peab selleks piisama pudelist, kuid õige mees ei põrku tagasi ühestki raskusest enese häälestamisel staariga samale lainepikkusele, et siis hõljuda rokk-muusika detsibellidest üleskihutatud tormipilvedes. Selle fenomeeni ühe tunnusena võib täheldada kanepikõrvetamise lehka publiku peade kohal. Kui varemalt politsei omas brutaalsuses selle aroomi levitajaid halastamatult taga kiusas, siis nüüdseks on valitsusvõimud hakanud arusaamisele jõudma kanepisuitsetamise hüvedest ja käskinud politseil asja peale vaadata läbi sõrmede.

Mitmesuguste muude vahendite kasutamine, mis teevad lihasilmagä nähtavaks pühadusearooli rokk-kunstniku pea kohal, on endiselt kurja keelu all ja isegi mitmed staarid ise on saanud märtreiks kurjade kohtunike käes. Sellest pole kuigi palju aega tagasi, kui üks rahvusvahelise kuulsusega pooljumal kohtu poolt pandi karistuseks andma tasuta kontsert vigastele lastele. Selle kahetsemisväärse sündmuse ainsaks heledaks punktiks oli, et kohtunik sel teel lapsi juba noores eas juhatas selle kõrge kunsti teele. See kohtunik, hoolimata tema karmusest, väärib õnnitlusi, soovida jääb ainult, et ta tulevikus sellisele kontserdile pääsemise eesõiguse annaks eranditult ainult neile õnnetuile, kes peale selle, et nad on kurttummad, oleksid ka täiesti pimedad.

Ülduse suhtumine rokk-staaridesse oleks palju tolerantsem, kui üldiselt teataks, millist vahendite-arsenaali nii mõnigi staar vajab, et mõirata etendusel kui lõvi, olla pärast päevatööd talts kui lammas, magada öösel kui kott ja saada jalule järgmiseks päevaks. Kas seegi staar, kelle esinemine CNE'l ära jäi, tõeliselt haige oligi, või olid ta häälestamise tsüklid kellegi hooletuse tõttu lihtsalt sassi läinud, mistõttu ta kontserdi ajaks juhtus olema häälestatud millekski muuks kui just esinemiseks.

Mis ime siis, et häälestamise asjanduses asjatundlikum publiku osa, kes ise olid vaeva näinud ja kulu kannud enese häälestamiseks, oma nördimust veidi väljendas CNE'le kuuluvat kinnis- ja vallasvara lammutades. Selle tühise meeleavalduse pärast poleks veel tarvitsenud politsei-väge rahva kallale lahti päästa. Kui nii süütu loom, nagu siga, vahel jaluli oma künas trambib ja selle vahel isegi ümber lükkab, miks ei tohiks siis ka inimeselaps, see looduse kroon, oma muusade templit aegajalt pahupidi pöörata.

Rõõmustaval kombel on muusikakultuuri rokk-muusika haru ja sellega kaasuv vaimuhäälestamine suurte sammudega minemas võiduteed. Ometi leidub meie hulgas kopitanud elementi, kes rokk-muusikale ülalt alla vaadates küsivad, kellel seda eunuuki-häälelist, droogide uimas kilamist pillide kakofoonia saatel tarvis on ja tembeldavad staare moraalilagedaiks seaduserikkujaiks. Need arvustajad näivad aga unustavat, et meeltesegaduses toime pandavad teod on andestatavad. On ju n.n. „temporary insanity" suurimaks trumpässaks tänapäeva kaitseadvokaatide käes, kes kohtust süütuina välja toovad isegi neid, kes muidu oleksid võllas kõlkunud.

Rokk-muusika harrastus toetub põlisele Põhja-Ameerika traditsioonile. Alles veel möödunud sajandil näidati siin rahva lõbustuseks nõdrameelseid trellide taga ja neid veeti raudpuurides mööda maad ringi publikule raha eest näitamiseks, kes hullude õrritamisest palju nalja sai.

MÕTTESÄHVATUSI

Tänapäeval pole teatri- ja saunalaval erilist vahet.

☆

Tark mees istutab puu, nõme kirjutab oma memuaarid.

☆

Rumaluse üheks tundemärgiks on see, et vastav isik seda ise ei märka.

☆

Kui inimesed räägivad elajalikust teost, siis on see loomariigi solvamine.

☆

Ka igavik kestis varem kauem.

☆

Kui suud suletakse, jääb küsimus lahtiseks.

☆

On hea, et diktatuuride mehanism pole perpetum mobile.

☆

Püssikuul peab sunniviisil lojaalne olema.

☆

Kannibalid eelistavad selgrootuid inimesi.

☆

Raha on nagu ilus naine. Kui temaga valesti ümber käiakse, jookseb ta minema.

☆

Tõde kasside kohta teavad hiired.

☆

Kui 18-aastastele antakse hääleõigus, peaks veel sammu edasi minema: võtma hääleõiguse üle 60-aastastelt.

☆

Kui üks geenius esile kerkib, vennastuvad kõik lollpead.

☆

On suur vahe, kas inimene vaikib, või suu kinni peab.

☆

Paljudes riikides on terav keel samavõrra karistatav kui loata relva omamine.

☆

Kui üks pahe on juba küllalt levinenud, siis saab temast voorus.

☆

Abielu on pidusöök, mis algab järelroaga.

Kogunud NIHITS

NALJAD

Proua Esmaspäev longib kaheksa lapsega üle vöötraja kui signaal näitab punast tuld. Politseinik käratab:

„Teie oleks õigel ajal toppama pidanud.

„Minu perekonnaasjad ei lähe teile korda," kähvatas proua pahaselt.

☆

Natukene napakas noormees kandideerib vangivahi kohale. Direktor küsib:

„Kas arvate, et saate oma ülesandega hakkama?"

„Aga loomulikult. Kui mõni vargapale mu sõna ei kuula, siis viskan ta ilma pikema jututa vangimajast välja."

☆

Tolliametnik turistile:

„Mis teil selles pudelis on?"

„Pühitsetud vesi palveränakult."

Tolliametnik avab korgi, nuustab ja ütleb:

„See on ju konjak."

„Ime on juhtunud," juubeldab turist ja lööb risti ette.

★

„Teie mees tahtis astuda linnavalitsuse teenistusse. Mida ta teeb praegu?" küsib üks naine oma naabrilt.

„Mitte kui midagi. Ta sai linnavalitsuses koha."

☆

Härra Ahviste loeb ajalehest, et kõige vanem naine N. Liidus on surnud 139 a. vanuses. Ta ütleb naisele:

„Mul on respekt selle naise ees. Kui ta ise üles andis, et nii vana on, kui vana oli ta tegelikult?"

☆

Veidi kohtlane tüdruk tikib oma pulloveri rinnale tähed hiina restorani toidukaardilt. Täis uhkust külastab ta uue ihukattega jälle hiina restorani. Hiina kelnerid loevad teksti pulloveri rinnalt ja muigavad diskreetselt. Naiselikul kaksikrelval seisab kiri hiina keeles:

„Eriti isuäratav ja hinnaväärne menüü".